

RUSIJOS PREZIDENTAS KREIPĖSI Į VOKIETIJOS KANCLERĮ DĖL SUSISIEKIMO SU KARALIAUČIUMI SPRENDIMO

Berlynas, rugpjūčio 27 d. (dpa-ELTA). Rusijos prezidentas Vladimiras Putinas raštu kreipėsi į Vokietijos federalinį kanclerį Gerhard Schroeder dėl susisieki mo su Karaliaučiaus sritimi problemos laikino sprendimo, siūlydamas pradėti konkrečias derybas, praneša dpa-ELTA.

Būtų galima galvoti apie laikiną susitarimą, kai kurioms Vokietijos žiniasklaidos priemonėms pareiškė ypatingasis V.Putino įgaliotinis Karaliaučiaus klausimams Dmitrijus Rogozinas. Anot jo, V.Putinas nori, kad “per realų laikotarpį” būtų pasiektas susitarimas dėl bevizio režimo asmenims, po Europos Sąjungos plėtros kečiausiantiems iš Karaliaučiaus į pagrindinę Rusijos teritorijos dalį ir atvirkščiai.

D.Rogozinas atkreipė dėmesį į tai, kad ES su daugiau kaip 40 valstybių yra pasirašiusi sutartis dėl bevizio režimo. 2004 metais į ES priėmus Lenkiją ir Lietuvą, būtų galima ir dėl Karaliaučiaus pasirašyti laikiną susitarimą, kuris galios, kol naujosios narės prisijungs prie Šengeno sutarties. Iki to laiko gali praeiti treji - penkeri metai, sakė D.Rogozinas. “Tuo metu prie sienos su Lenkija ir Lietuva vis tiek dar bus tikrinami asmens dokumentai”, - dėstė Rusijos prezidento atstovas, pridurdamas, jog Rusijos Vyriausybė pateiks techninius pasiūlymus, “šimtu procentu garantuosiančius apsaugą nuo nelegalios migracijos”.

ES šiuo metu, be kita ko, siūlo nebrangias ilgalaikes vizas tiems Rusijos piliečiams, kurie dažnai keliauja į Karaliaučių. Tuo tarpu V.Putinas yra prieš vizas Karaliaučiaus gyventojams ir visiems kitiems rusams. “Mes tikimės, kad Europos Komisija įrodys dirbanti konstruktyviai ir kūrybingai, - sakė D.Rogozinas. - Mes pasikliaujame Šengeno sistemos lankstumu”. Pasak jo, būtų galima įsivaizduoti supaprastintą vizų išdavimą automobilių vairuotojams tiesiai prie sienos su Lietuva.

Tranzito problema galioja tik Lietuvai, pabrėžė V.Putino specialusis atstovas. Lenkijos

teritorijos tranzito klausimas išvis neliečia. Pasak D.Rogozino, griežtas vizų režimas sukeltų didelių sunkumų pirmiausia rusams, kurie norėdami gauti Lietuvos vizą turėtų vykti į Maskvą. Pernai automobiliais arba traukiniais per Lietuvą į Karaliaučių, jo duomenimis, vyko apie 1,5 mln. žmonių.

Išsprendus tranzito problemą, bus galima imtis regiono ekonominės raidos po ES plėtros klausimo. “Tačiau dabar svarbiausia - užkirsti kelią naujai regiono izoliacijai”, - teigė D.Rogozinas, pabrėždamas, kad Rusija šiuo klausimu tikisi paramos iš Vokietijos. Vokietija esanti viena pagrindinių ES vienijimosi iniciatorių ir pagrindinė Rusijos prekybos partnerė. “Patys vokiečiai ilgai gyveno padalijimo sąlygomis”, tad turėtų suprasti Rusijos poziciją.

V.Putino specialusis įgaliotinis praėjusią savaitę vedė derybas šį pusmetį ES pirmininkaujančioje Danijoje, o kitą savaitę D.Rogozinas turėtų Briuselyje tartis su ES plėtros reikalų komisarų Guenther Verheugen. Europos Komisija tikisi rugsėjį pateikti išsamius pasiūlymus dėl Rusijos Karaliaučiaus anklavo, kurį netrukus iš visų pusių sups ES valstybės, ateities. Rusija įsivaizduoja, kad ginčas dėl Karaliaučiaus turėtų būti galutinai išspręstas iki lapkričio 11 dienos, kai įvyks ES ir Rusijos viršūnių susitikimas.

GRENLANDIJOJE IŠDĖSTYTI LIETUVOS PRIORITETA

Ilulisatas, rugpjūčio 27 d. (ELTA). Užsienio reikalų ministras Antanas Valionis Grenlandijos (Danija) Ilulisato mieste įvykusioje Europos Sąjungos valstybių narių ir šalių partnerių ministrų konferencijoje išdėstė Lietuvos prioritetus naujajame Šiaurės Matmens veiksmų plane. Be Lietuvos, kaip praneša ELTA, šioje konferencijoje buvo atstovaujama ES, Estijai, Islandijai, Latvijai, Lenkijai ir Rusijai.

ES pirmininkaujančios Danijos Europos reikalų ministro Bertel Haarder teigimu, Gren-

Antanas Juodvalkis 90-to gimtadienio pabendravime susitiko su dviem Korp! Neo-Lithuania kolegomis filisteriais, kurie 1936 m. Kaune, jam einant junjorų tėvūno pareigas, stojo į korporaciją, kartu su kitais 118 junjorų (fuksų). Iš kairės: Vytas Mažeika, Antanas Juodvalkis, Vytas Girnius.

Uosio Juodvalkio nuotr.

LIETUVA PERIMA POLITIKOS KŪRĖJOS VAIDMENĮ

Vilnius, rugpjūčio 27 d. (ELTA). Perteikdama Pietų Kaukazo valstybėms - Armėnijai, Gruzijai ir Azerbaidžanui kelyje į NATO sukaupimą patirtį, Lietuva tikisi prisidėti prie pastovumo stiprinimo šiame regione. Krašto apsaugos ministro Lino Linkevičiaus teigimu, Lietuva negali ir nesistengia išspręsti čia susiklosčiusių interesų konfliktų, tačiau turi galimybę dalyvauti kaip politikos kūrėja.

“Nekeldama sau per daug ambicingų tikslų, Lietuva gali ir turi dalyvauti stiprinant pastovumą Pietų Kaukazo regione”, - įsitikinęs L.Linkevičius.

Pasak jo, Lietuva gali priartinti šias kaimynines valstybes prie NATO.

Krašto apsaugos ministras taip pat atkreipė dėmesį, kad iki šiol Lietuva paprastai priimdavo užsienio valstybių pagalbą, o dabar pradeda pati teikti paramą ir konsultacijas.

Vilniuje Lietuvos ir Azerbaidžano gynybos ministras pasirašius susitarimą dėl šalių bendradarbiavimo karinėje srityje, baigta kurti teisinę bendradarbiavimo bazę su visomis trimis Pietų Kaukazo valstybėmis. Dabar ketinama pradėti konkretų bendradarbiavimą tarp gynybos sistemų.

Pirmą kartą Lietuvoje viešintis Azerbaidžano gynybos ministras generolas pulkininkas Safaras Abijevas teigė, jog Azerbaidžanas bendradarbiauja su daugeliu valstybių, bet tokio susitarimo kaip su Lietuva dar neturi pasirašiusi nė su viena iš jų. Azerbaidžano gynybos ministras žurnalistus informavo, jog Lietuva ir Azerbaidžanas kasmet papildomai pasirašys atskirus bendradarbiavimo protokolus.

Paklaustas, ar trijų Baltijos valstybių - Lietuvos, Latvijos ir Estijos glaudaus tarpusavio bendradarbiavimo patirtis gali būti pritaikyta ir Pietų Kaukaze, Azerbaidžano gynybos ministras teigiamai neatsakė. S.Abijevo teigimu, Azerbaidžanas bendradarbiauja su

atskiromis valstybėmis, tačiau regioninio bendradarbiavimo Pietų Kaukaze nėra. Ministras priminė, jog situacija Pietų Kaukaze labai sudėtinga dėl Kalnų Karabacho konflikto.

“Armėnija okupavo 20 proc. Azerbaidžano teritorijos ir iki šiol ją laiko, Azerbaidžane glaudžiasi daugiau kaip milijonas pabėgėlių iš okupuotos teritorijos. Likusių 30-40 tūkst. Kalnų Karabacho gyventojų interesai kažkodėl yra aukščiau už daugiau kaip milijono pabėgėlių interesus”, - sakė S.Abijevas. Jis tikisi, pasaulinė bendrija tars savo žodį ir privers Armėniją išvesti kariuomenę iš užimtos teritorijos.

Tiek Azerbaidžanas, tiek Armėnija dalyvauja “Partnersystė taikos labui” programoje ir siekia glaudesnio bendradarbiavimo su NATO. Lietuvoje viešėjęs Armėnijos gynybos ministras Seržas Sarkisianas taip pat tvirtino, kad Lietuvos patirtis integruojantis į NATO jo šaliai labai naudinga.

Karinį bendradarbiavimą su Gruzija Lietuva įteisino pernai vasario mėnesį.

Lietuvos Krašto apsaugos ministerija Gruzijai, Armėnijai ir Azerbaidžanui yra pasiūliusi bendradarbiavimo projektus aplinkosaugos, krizių valdymo srityje, yra pasirengusi pasidalyti savo patirtimi tobulinant teisinę bazę, mokant karinius specialistus.

(Nukelta į 4 p.)

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

■ V. ADAMKUS LATVIJOJE

Vilnius, rugpjūčio 27 d. (ELTA). Latvijos Prezidentės Vaira Vike-Freiberga kvietimu valstybės vadovas Valdas Adamkus ir Alma Adamkienė su dviejų dienų valstybiniu vizitu lankosi Rygoje. Rugsėjo 3 dieną Latvijos sostinėje, kaip praneša ELTA, Lietuvos vadovas susitinka su Latvijos Prezidente, Ministru Pirmininku, Seimo Pirmininko pavaduotoju bei Rygos miesto meru. Pokalbių metu ketinama aptarti dvišalius politinius, ekonominius, kultūrinius ryšius, eurointegracinius procesus, regioninę politiką, santykius su kaimyninėmis valstybėmis bei aktualius tarptautinius klausimus.

Tą pačią dieną Lietuvos Prezidentas padeda gėlių prie Laisvės paminklo ir apžiūri Okupacijos muziejų. Latvijos universitete V.Adamkus skaito kalbą apie dvišalių santykių perspektyvas. Prezidentas taip pat apsilankys universiteto Filologijos fakultete įsikūrusiame Lituanistikos ir letonikos centre bei dalyvaus poetės Juditos Vaičiūnaitės poezijos knygos latvių kalba pristatyme.

Antrąją vizito dieną ketinama aptarti mūsų šalies verslininkų investicijas kaimyninėje valstybėje, pasikeisti nuomonėmis apie ekonominio bendradarbiavimo sėkmę ir naujų projektų galimybes su Lietuvos prekybos rūmų Latvijoje valdybos nariais. Be to, Prezidentas ir jo vadovaujama delegacija apžiūrės Rygos jūrų uostą, domėsis uosto specializacija, plėtros perspektyvomis.

■ VERSLININKAI REIKALAUJA “WILLIAMS” PROTEGAVUSIŲ PAREIGŪNŲ ATSAKOMYBĖS

Vilnius, rugpjūčio 27 d. (ELTA). Verslo darbdavių konfederacijos prezidiumas reikalauja atsakomybės iš sutartį su “Williams International” pasirašiusių ir ją protegavusių valstybės pareigūnų, JAV bendrovės padarytą žalą prilygindamas tarybinės okupacijos metais padarytai žalai.

Lietuvos verslo darbdavių konfederacija, konstatuodama, kad JAV kompanija “Williams International” padarė Lietuvai milžinišką ekonominę ir moralinę žalą, reikalauja atsakomybės iš visų valstybės pareigūnų, kurie, nepaisydami ekspertų kritikos dėl sudaromų išskirtinių šiai kompanijai sąlygų ateiti į Lietuvos naftos ūkį, protegavo pasirašyti neprofesionalią, amoralią ir visapusiškai nuostolingą mūsų kraštui sutartį”, - sakoma Eltai perduotame pareiškime.

LVDK prezidiumas pareiškė tikis, jog nors ir neparėmęs sutarties pasirašymo, tačiau ir neužkirtęs jai kelio, Prezidentas, supainiojusi verslą ir politiką Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) vadovybė, taip pat kiti politikai, uoliai pasitarnavę kompanijos “Williams International” avantiūrai, prisiims asmeninę atsakomybę ir pasitrauks iš politinio šalies gyvenimo.

■ PREZIDENTAS PASVEIKINO MOLDOVĄ

Vilnius, rugpjūčio 27 d. (ELTA). Moldovos Respublikos Nepriklausomybės dienos proga šalies vadovas Valdas Adamkus Moldovos Prezidentui Vladimirui Voroninui nusiuntė šventinę telegramą. Sveikindamas su tautine švente V.Adamkus paminėjo draugiškus Lietuvos ir Moldovos santykius, praneša ELTA.

“Nuširdžiai tikiu, kad santykiai tarp dviejų valstybių ir ateityje bus plėtojami abipusės naudos bei žmonių gerovės labui”, - sakoma V. Adamkaus sveikinimo telegramoje. Moldovos Respublika nepriklausomybę paskelbė 1991 m. rugpjūčio 27 dieną.

■ ATNAUJINTAS PARLAMENTO GYNYBOS SIMBOLIS

Vilnius, rugpjūčio 27 d. (ELTA). Atnaujintas parlamento gynybos simbolis - barikadų paminklas. Dailininkas Vytautas Navickas, surinkęs fotografuotą medžiagą, restauravo užrašus bei iliustracines detales, kurias yra palikę parlamento gynėjai, pastatę betono užkardas ir budėję prie Lietuvos parlamento lemtingais 1991-aisiais, praneša ELTA.

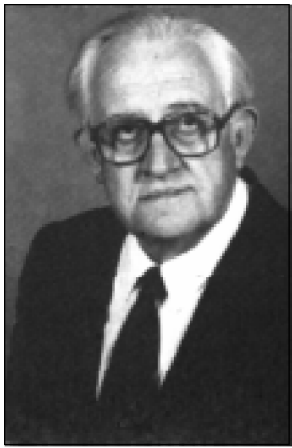
Daugiau kaip dešimt metų istorinių barikadų fragmento iliustracijos bluko. V.Navickas Lietuvos Širdies gynybos simbolį iš savo lėšų pirktomis medžiagomis atnaujino per savaitę.

Po to, kai Lietuvos Respublika buvo pripažinta pasaulio valstybių ir priimta į JTO, barikados aplink parlamentą buvo išardytos. Tačiau jų fragmentas ties vakariniu Seimo rūmų fasadu paliktas kaip paminklas. Prie jo pastatytas koplytstulpis. Barikadų paminklą lanko ne tik Vilniaus gyventojai ir svečiai, bet ir oficialios Lietuvos valstybės ir Seimo svečių delegacijos.

■ Naujojo “Mažeikių naftos” šeimininko Rusijos naftos koncerno JUKOS prezidentas Michailas Chodorkovskis kelią į verslo aukštumas pradėjo turėdamas chemiko diplomą kišenėje ir komjaunuoliško darbo patirtį. Praėjo kiek daugiau nei dešimt metų, kai komjaunimo instruktorius tapo pirmuoju oficialiu Rusijos milijardieriumi. Ne taip seniai Michailas Chodorkovskis Vakaruose buvo drabstomas purvais, o dabar jis - turtingiausias Rusijos žmogus ir, regis, geriausias Vakarų draugas.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Algirdas Pužauskas

Šios vasaros svarbiausi įvykiai Amerikoje pasirodė esą ne tik Afganistano išvadavimas iš teroristų rankų, ne tik Irako išvadavimas iš ilgamečio diktatoriaus Saddam Hussein globos, bet ir vidaus politikos problemos, ypač liečiančios Kongreso sudėties pasikeitimus. Prezidentas Bush daug laiko praleido posėdžiuose su valstybės saugumo patarėjais, daug aplankė vietovių, padėdamas respublikonų partijos kandidatams laimėti daugiau rinkimuose taip svarbių lėšų, skatindamas balsuotojus aukoti pinigus, kad į Kongresą patektų daugiau respublikonų. Oregono valstijoje iš anksto susidarė nedraugiškų respublikonams organizacijų koalicija, kuri triukšmingai sutiko prezidentą Bush, atvykusį padėti respublikonui senatoriui Gordon Smith. Portland yra miestas, kurio krepšinio klubo Trail Blazers komandoje žaidė populiarusis septynių pėdų trijų colių ūgio Arvydas Sabonis, pasirengęs žaisti ir ateinančiame NBA sezone. Prezidento Bush vizitą pikta sutiko Portlando FSP (Laisvės Socialistų Partija). Prie tos grupuotės prisidėjo Pacific Green partija, Oregono Akcija, Radical moterų grupuotės ir net uostų ir laivų krovikų tarptautinės unijos darbininkai. Visos šios už demokratų einančios grupuotės reikalauja leisti vyriausybės lėšas ne Afganistano ar Irako bombardavimui, bet Izraelio terorui Palestinoje sustabdyti. Portlando policija buvo pasirengusi rugpjūčio 22 sutikti ir sustabdyti prezidento Bush vizito trukdymus.

Prezidento atostogos susidėjo ne tik svarstant, ką daryti su Iraku ir jo gaminamais masinio naikinimo ginklais, bet ir nagrinėjant, ką apie Irako puolimą galvoja amerikiečių visuomenė. Paskutiniame Gallup Poll apklausinėjime rugpjūčio 5-8 dienomis paaiškėjo, kad mažiau kaip pusė paklaustųjų amerikiečių pripažino, kad Saddam Hussein pašalinimas būtų labai svarbus užsienio politikos žingsnis. Irako puolimas visiškai pasmerktas

VANAGAI IR BALANDŽIAI

Brent Scowcroft, kuris buvo užsienio politikos patarėjas prezidento Bush, dabartinio prezidento tėvo kabinete ir prez. Fordo patarėjas. Irako puolimas labai pakenktų Amerikos pradėtam pasiruošimui gintis nuo tarptautinio terorizmo, raštu pareiškė Scowcroft “The Wall Street Journal” laikraštyje. Irako puolimui nepritarė nei tėvo Busho vyriausybėje buvęs Lawrence Eagleburger. Gallup apklausoje net 40 nuošimčių pasakė, kodėl vyriausybė pasirinko savo planuojamam puolimui Iraką. Tarp santūrių užsienio politikos specialistų esąs ir dabar-

Kandahar gubernatorius Gul Agha siūlė skubiai steigti pačių afganistaniečių greitos reakcijos kariuomenės jėgą iš 500 kareivių šalia 3,000 vyrų pasienio kontrolės dalinio. Gubernatoriai pasisakė prieš JAV planus pašalinti jėga Irako diktatorių.

Valstybės departamento sekretoriaus pavaduotojas Philip Reeker paskelbė, kad JAV sutiko padovanoti savo sąjungininkui Uzbekistanui didelę, 50 milijonų dolerių vertės, ligoninę su moderniausiais įrengimais ir vaistų atsargomis. Tai jau antra tai valstybei padovota ligoninė. Uzbekistane

Irako daliniai, nešdami savo vado Husseino plakata, demonstruoja Bghdade. AFP

tinis Valstybės sekretorius Colin Powell. Abejingas esąs ir H. Kissinger. Daugeliui atrodo, kad svarbesnis uždavinys yra atrasti taikingą sprendimą Artimuose Rytuose. Svarbiausias JAV sąjungininkas Persijos įlankos regione iki šiol buvo Bahrain. Šią karalystę aplankė Irano dvasinis vadas ajatola Ali Khamenei. Jis bendrai su šeiku Hamad paskelbė, kad Amerikai neleistina pulti Iraką ir kitaip kištis į Irako vidaus reikalus. Iki šiol Bahrain buvo JAV karo laivyno bazė šiame regione. Atrodo, kad tos bazės ateitis taps atviru klausimu. Nors Iranas neseniai turėjo ilgą karą su Iraku, dabartinė padėtis pasikeitė. Net ir Afganistane atsirado pietinių regionų gubernatorių taryba, kuri reikalauja, kad JAV karinės jėgos nepradėtų naujų žygių be Afganistano sutikimo ir leidimo.

įrengtos kelios svarbios JAV karinės bazės, iš kurių vedama kova prieš terorizmą. Viena ligoninė jau veikia Taškente nuo 1997 metų. Jos įrengimai kainavo JAV gynybos departamentui 16 mil. dol.

Georgijos valstijoje Artimųjų Rytų problemos iškilo varžybose tarp dviejų juodų kandidatų, kurios siekia demokratų partijos paramos. Jau penktą sykį į Kongresą kandidatuoja arabų kilmės amerikiečių palaikoma kongresmenė Cynthia McKinney. Šių metų balsavimuose svarbiausia jos konkurentė yra Denise Majette, kurią daug didesnėmis lėšomis palaiko JAV žydų organizacijos net ir iš kitų valstijų. Statistikos mėgėjai tvirtina, kad Izraelitų palaikoma kandidatė jau surinko daugiau milijono dol., o arabų aukotojų kandidatė tegavo apie 640,000 dol.

Keliais sakiniais

■ Irako vyriausybė paskelbė, kad garsus palestinietis teroristas Abu Nidal nusišovė savo bute Bagdade. Jis atvykęs į Iraką slapta, be Irako vyriausybės sutikimo. Vakarų žiniasklaida abejoja, kad Abu Nidal galėjo nusišauti, nes jo kūne rasta daug žaizdų. Žuvo jo bute

buvę palestiniečio sargybiniai. Sakoma, kad žuvusis bendradarbiavo su Izraelio ir su JAV žvalgybos agentais.

■ Irako užsienio organizacijų veikėjai rugpjūčio 20 d. buvo užpuolę ir okupavę Irako ambasadą Berlyne ir suėmę (Nukelta į 3 p.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119-0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: EDITORIAL BOARD

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$40.00, first class - \$63. Single copy - 75 cents. Air mail overseas - \$115.00.

Prenumerata metams - \$40.00, pusei metų - \$25.00, pirma klase - \$63. Oro paštu į užsienį metams - \$115.00. Atskiro numerio kaina - 75 centų. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

II PASAULINIO KARO PRADŽIA

Prieš 67 metus buvo pasauliui skelbiama, kad Ribbentropo-Molotovo paktas yra Nepuolimo sutartis tarp dviejų didžiųjų Europos valstybių ir tai esąs taikos užtikrinimas visame pasaulyje. Tačiau Anglija ir Prancūzija, kai buvo Vokietijos nacių užimta Austrija, Čekoslovakija ir Klaipėdos kraštas, paskelbė, jei Lenkija būtų užpulta, tai Prancūzija ir Anglija pasižada ją ginti.

Nors Vokietija 1939 m. rugpjūčio pabaigoje buvo pasiruošusi užpulti Lenkiją, tačiau Anglijos ir Prancūzijos paskelbta karinė pagalba Lenkijai grasė pasauliniu karu. Dėl to Hitleris, o ypač generolai, suabejojo to žygio tikslumu. Todėl norėta tartis su Anglijos vyriausybe, jog įtikintų Lenkiją priimti Vokietijos siūlymus, kad išvengtų karo, pagal šešių punktų planą, įskaitant ir Dancigo atidavimą Vokietijai, bet su laisva zona Lenkijai. Tarpininku buvo švedų diplomatas. Bet lenkų atstovas turėjo atvykti į Berlyną ne vėliau kaip rugpjūčio 30 d. Anglijos ambasadorius Vokietijai tą Hitlerio pranešimą perdavė Lenkijos ambasadoriui Berlyne. Bet rugpjūčio 30 d. rytą Anglijos ambasadorius Varšuvoje pranešė Anglijai, kad Lenkijos vyriausybė jokio atstovo į Berlyną nesiųs ir kad lenkai pasiruošę kovoti ir žūti, negu priimti jiems padiktuotą vokiečių sutartį. Tai Anglijos ambasadorius pranešė Vokietijos Užsienio reikalų ministrui Ribbentropui. Jei lenkai būtų atsiuntę atstovą tartis Berlyne ir sužinoję vokiečių sąlygas, gal dar būtų galėję išvengti karo. Nepavykus mėginimui susitarti, Hitleris davė įsakymą kariuomenei pradėti karą prieš Lenkiją 1939 m. rugsėjo 1 d. 4:45 val. ryto.

Anglija ir Prancūzija ištesėjo savo pažadą ir paskelbė karą Vokietijai. Stalinas ir Molotovas triumfavo, kad pavyko Vokietiją įtraukti į jų suplanuotą pasaulinę kovą. Po penkių karo dienų Lenkija buvo nugalėta. Lenkijos aviacija per 48 valandas buvo sunaikinta. Vyriausybė iš Varšuvos pasitraukė į Liubliną.

Kai paaiškėjo, kad Lenkija vokiečių nugalėta, tai ir Sovietų Sąjunga rugsėjo 17 d. užpuolė Lenkiją. Stalinas skelbė, kad Raudonoji armija išvadavo Lenkijos pavergtas Gudijos ir Ukrainos žemes. Sovietai pasauliui vaidino, kad jie yra neutralūs ir nieko bendro neturi dėl karo su Lenkija. Vakarai tada dar nežinojo apie slaptuosius protokolus ir sutartą Rytų Europos pasidalinimą. Sovietai netgi išsiuntinėjo Vakarų valstybėms pranešimą pirmąją karo dieną, jog jie nepradėjo karo ir kad jie tik išlaisvina pavergtus gudus ir ukrainiečius ir laikosi neutralumo politikos. Tą pareiškimą rugsėjo 16 dieną gavo ir Lenkijos ambasadorius, o jau rugsėjo 17 d. rytą Raudonoji armija užpuolė Lenkiją iš rytų pusės. Lenkija tapo pavergta. Lenkijos vyriausybė pasitraukė į Londoną. Kai Hitleris ir Stalinas teriojo Lenkiją, tai ji tuo metu jokios karinės pagalbos nesulaukė.

Įvykiai vyko neįtikėtinai greitai. Anglijos min. pirm. W. Churchill išpėjo Maskvą apie galimą puolimą, bet Stalinas nekreipė dėmesio. Vokiečių lėktuvai pradėjo įskristi į Sovietų žemę, tad jų ambasadorius V. Dekanozovas 1941 m. birželio 22 d. 4 val. ryto atvyko pas Ribbentropą įteikti protesto notą, bet jis net nesuspėjo pradėti kalbėti, kai Vokietijos Užsienio reikalų ministras pranešė jam, jog Vokietijos ambasadorius Maskvoj šiuo metu skaito Molotovui raštą, kuriuo Vokietija paskelbė karą Rusijai. Sovietų pasiuntinys dar apkaltino dėl įvykių Vokietiją ir neatsisveikinęs išėjo... Karas įsiliepsnojo ir Lietuva vėl buvo Sovietų Sąjungos pavergta.

S. Tūbėnas

PAGALIAU OŽYS PRIĖJO LIEPTO GALĄ!

Gana triukšmingai į Lietuvą atėjusi Amerikos bendrovė norėjo Mažeikių naftai vadovauti. Iš pradžių Lietuvoje atrado labai gerą dirvą. Amerikiečiai, nors į akis ir nesakė, bet atrodė, kad į lietuvius, kaip į Afrikos negrus žiūrėjo, ir kaip nežiūrės, jeigu visas jų užgaidas tenkino. Seimas net 26 ar 27 įstatymus pakeitė, kad amerikiečiai būtų patenkinti. Priedo kažkas jiems dar strateginio investuotojo titulą prikergė. Tik visa bėda, kad tas “strateginis investuotojas” buvo su tuščiomis kišenėmis, ir išvis neturėjo ko investuoti. Be to, neturėjo ir patirties su tokio dydžio rafinerija dirbti. Jie turėjo vieną rafineriją, kuri yra gal 5 sykius mažesnė už Mažeikių, kuri yra 14 milijonų tonų metinės apyvartos pajėgumo ir priedo “Williams” neturėjo aiškaus supratimo iš kur galėtų naftą pirkti.

“WILLIAMS” pateikė Lietuvai ultimatumą

Premjeras ir ūkio ministras informavo prezidentą Valdą Adamkų apie paslapyje laikomus naujausius “Williams International” pasiūlymus dėl šios JAV bendrovės dalyvavimo privatizuojant “Mažeikių naftą”.

Informuoti šaltiniai “Williams” pasiūlymus apibūdino kaip grėsmingus. “Negalėčiau nei paneigti, nei patvirtinti”,

sakė premjeras Rolandas Paksas žurnalistams, paprašytas pakomentuoti šią prielaidą. Jo ir ūkio ministro Eugenijaus Maldeikio susitikimas su prezidentu nebuvo iš anksto planuotas. Po susitikimo su prezidentu nei premjeras, nei ūkio ministras nebuvo linkę leistis į kalbas ir neatrodė patenkinti.

BNS žiniomis, naujausius “Williams” pasiūlymus Ūkio ministerija gavo šiomis dienomis. R. Paksas sakė žurnalistams nenorįs išsamiau kalbėti apie pokalbį su prezidentu, nes daugelis jame svarstytų dokumentų pažymėti užrašu “visiškai slapta”.

“Williams” keliamos sąlygos buvo svarstytos ir vykusiam V. Adamkaus susitikime su E. Maldeikiu ir Finansų ministru Jonu Lionginu. Lietuva derasi su “Williams” dėl bendrovės “Mažeikių nafta” pardavimo sąlygų jau maždaug pusantų metų. Derybos dėl strateginio Ūkio objekto stringa, nesutariant dėl pirkėjo ir pardavėjo išipareigojimų. Galimą sandėrio naudą Lietuvai politiškai vertina labai prieštaringai.

“Williams International” į Lietuvą atėjo ne savo gabumų, bet melo pagalba. O dabar jie dar gąsdina Lietuvos vyriausybę teismais. Manychiau, kad ir juos reikėtų patraukti į teismą. Manau, kad įrodymų bylai už-

Juozas Žygas

vesti užtenkamai būtų! Buvo spaudoje rašyta, kad “Williams” vadovaujančių algos yra trigubai didesnės, negu rodo valdžiai pildydami pajamų mokesčius. Yra žinoma, kad vyksta organizuota benzino vagystė. Ne tik benzino, bet ir naftos!

Pavojinga gerai dirbti ir daug žinoti!

Jeigu kiti pastebi, kad gerai dirbi, tai jau jie žino, kad nebūsi jų draugas. O jeigu domiesi apie kitus, tai jau esi pavojingas! Tokiu reikia atsikratyti! Vienas iš Mažeikių naftos direktorių - Kiesus, jo sūnus ir šoferis buvo nužudyti, kadangi gal per daug žinojo, ir gal nemokėjo to nusišlėpti! Gal jau prieš porą metų Panevėžyje buvo nužudytas prokuroras prie savo namų. Iš Vilniaus privažiavo daug aukštų pareigūnų ir visi mafijai liūdnas dienas pranašavo. Bet mafija geriau žino, kad kalbos kalbomis ir telieka. Savaitės ir mėnesiai slenka, o Panevėžio mafijai dar nei plaukas nenukrito!

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Atkelta iš 2 p.

Keliais sakiniais

įstaigos tarnautojus. Vokietijos policija, gavusi Irako vyriausybės sutikimą, puolė ambasadą, išvadavo įkaitus ir suėmė penkis irakiečius, kurie veikė prieš dabartinę Irako vyriausybę. Laikinis Irako ambasadorius buvo lengvai sužeistas. Ambasados užpuolikai paskelbė spaudai, kad jie dabar atstovausią 22 milijonus irakiečių. Jie reikalavo, kad vokiečiai suteiktų politinę globą Vokietijoje gyvenantiems irakiečiams, ištremtų visus dabartinės Irako valdžios agentus, pašalintų dabartinę ambasados vėliavą ir atiduotų ją Irako opozicijai.

• **Pakistano** prezidentas, gen. Pervez Musharraf rugpjūčio 21 d. pasirodė pilnoje uniformoje Pakistano televizijoje ir paskelbė, kad jis papildė Pakistano konstituciją 29 straipsniais. Tarp jų svarbiausi yra: jis turi teisę paleisti parlamentą, gali paskirti kariuomenės vadovybę, aukščiausiojo teismo narius, turi teisę parlamento vietas duoti Valstybės saugumo tarybos nariams. Generolas pakartojo, kad spalio mėn. bus

renkamas demokratinis parlamentas tačiau jis neturės galios keisti jo paskelbtus papildymus. JAV Valstybės departamentas nekomentavo šio pranešimo, tačiau pareiškė, kad Pakistanui labai svarbu turėti demokratinę civilių vyriausybę.

• **Prezidentas Bush** paskyrė ambasadoriumi Meksikoje Texas politiką, meksikiečių kilmės Tony Garza, kuris yra Bush kaimynas ir lojalus rėmėjas, puikiai kalbą ispaniškai.

• **Kinijos** komunistų laikraštis paskelbė, kad JAV spaudos paskelbtos žinios apie Kinijos ginklų gamybą yra “laikiniai spėliojimai”. Kinijos biudžetas ginklams yra mažesnis už kitų didžiųjų valstybių. Kinijos tikslas yra valstybės gynyba, rašo Kinijos spauda, pabrėždama, kad jos ginklai yra pasenę.

• **Kongo** respublika ir kaimyninė Rwanda pasirašė taikos susitarimą. Kongas pažadėjo sugaudyti Kongo džunglėse besislapančius hutų genties kareivius, juos nuginkluoti ir sugrąžinti Rwandai. Ši

pažadėjo atitraukti iš rytinio Kongo 30,000 kareivių. Rwandos prez. Paul Kagame prašė kitų Afrikos sąjungos narių padėti įgyvendinti šį taikos susitarimą. Kongo prezidentas Kabila pritarė taikos planui, pasakęs, kad užtenka lieti jaunų žmonių kraują.

• **Afganistane** prasidėjo nauji mokslo metai. Stebėtojai praneša liūdną žinią, kad senos tradicijos nenumato mokslo afganų mergaitėms. Švietimo ministerija skelbia, kad pietiniame Afganistane tik 9 nušimčiai mokinių yra mergaitės. Trūksta mokslo priemonių, knygų, sąsiuvinų ir baldų.

• **Iranas** paskelbė, kad ekonominiai sunkumai verčia išsiųsti namo tūkstančius afganų pabėgėlių. Irane prieglaudą rado 2.6 mil. pabėgėlių. Kai kuriose provincijose afganai laikomi ne pabėgėliais, bet imigrantais.

• **Rusijoje** streikais grasina angliakasiai, kurie skundžiasi, kad negauna už darbą pinigų, kai kur visą pusmetį. Pasenę darbininkai negauna pensijų.

Sukaktuvininkas Antanas Juodvalkis su veikliais neolituonais, buvusiais clevelandiečiais Algiiu Modestu ir motina Genovaite Modestiene. Uosio Juodvalkio nuotr.

“WILLIAMS” NUOSTOLIAI

Vilnius, rugpjūčio mėn. 28 d. (BNS). Lietuvos Vyriausybė sieks, kad koncernas “Mažeikių nafta”, jo valdymą perėmus Rusijos naftos koncernui “Jukos”, veiktų pagal Lietuvos įstatymus.

Premjeras Algirdas Brazauskas pareiškė, kad tokio uždavinio bus siekiama prasidėjusiose konsultacijose su “Jukos”, o vėliau - ir derybose. Dabar “Mažeikių nafta” valdoma pagal 1999 m. spalį pasirašytą Vyriausybės ir JAV bendrovės “Williams International” valdymo sutartį.

“Mes esame šalininkai, kad tos sutarties reikia visai atsiskyti - mūsų pozicija šiandien yra tokia. Mes sieksime, kad ši įmonė veiktų pagal Lietuvos Akcinių bendrovių įstatymą ir dėl to tarsimės su “Jukos”. Tikiuosi, kad “Jukos” supras jos pragaištingumą”, - po susitikimo su bendrovės “Yukos International” valdybos pirmininku lordu David Owen ir “Jukos RM” viceprezidentu Michailu Brudnu sakė A.Brazauskas.

Anot jo, “Jukos” nupirkus iš “Williams” 26,85 proc. “Mažeikių naftos” akcijų ir valdant daugiau kaip 51 proc. koncerno akcijų, valdymo sutartis nustoja prasmės, nes pagal Lietuvos įstatymus “Jukos” ir taip turės visišką valdymo teisę.

“Manau, kad mes galėsime rasti protingą sprendimą, kuris

bus priimtinas visoms pusėms”, - po susitikimo sakė M.Brudnas.

Kaip ir anksčiau, Vyriausybės vadovas pabrėžė, kad “Mažeikių nafta” daugiau negali taip egzistuoti - kasdien, anot jo, įmonė patiria beveik po 1 mln. litų nuostolių, o nuo “Williams” valdymo pradžios jos nuostoliai siekia jau daugiau kaip 600 mln. litų.

“Williams” sprendimas išeiti ir parduoti savo akcijas etikos požiūriu yra nelabai geras, bet praktiškai tai yra išeitis, ir manau, kad su “Jukos” prieisime bendrų išvadų ir įmonė pradės dirbti pelningai”, - sakė A.Brazauskas.

Jis nesutiko atskleisti daugiau informacijos apie pokalbius su “Jukos”, motyvuodamas konfidencialumu, ir žadėjo į daugelį klausimų atsakyti maždaug po mėnesio

“Williams” prieš savaitę pranešė už 85 mln. JAV dolerių (apie 300 mln. litų) parduodanti 26,85 proc. “Mažeikių naftos” akcijų ir įmonės valdymo teisę “Jukos”. Lietuvos Vyriausybė, būdama viena didžiausių “Mažeikių naftos” akcininkių (40,66 proc.), tikriausiai pritars šiam sandoriui - sprendimą ji turi priimti iki rugsėjo 20-osios.

Jei sandoris bus sėkmingas, “Jukos” valdys 53,7 proc. “Mažeikių naftos” akcijų.

GRENLANDIJOJE BUS IŠDĖSTYTI LIETUVOS PRIORITETA
Atkelta iš 1 p.

Baltijos šalims tapus ES narėmis, nes bendrijos sienos tuomet nusidrieks iki Rusijos. ELTA primena, jog A.Valionis į Danijos salą atvyko iš vizito Taline, kur vyko Šiaurės Europos ir Baltijos valstybių aštuoneto susitikimas. Rugsėjo 29-30 dienomis

diplomatijos vadovas lankėsi Švedijos mieste Helsingborge. Čia rengiamoje konfliktų prevencijai skirtoje ES regioninėje konferencijoje A.Valionis klausėsi Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Organizacijos generalinio sekretoriaus Jan Kubis, ES aukštojo atstovo bendrai užsienio ir saugumo politikai Javier Solana bei NATO krizių valdymo ir operacijų departamento direktoriaus Robert Serry pranešimų.

GLOBALIZACIJA: TARP ABSURDO IR RIMTO REIKALO

Antanas Dundzila

Apie globalizaciją kalbama ir Amerikoje, bet mums ji labiausiai rūpi Lietuvoje. Tai atskirų kraštų, tautų, sričių vienodijimas ar net tirpimas kokios nors vienybės - savaime suprantama - dažnai dominuojančios sąrangos kryptimi. Globalizacijos pavyzdžių daug, jie pasireiškia įvairiai.

Iš globalizacijos taip pat bandoma šaipytis ir absurdo būdu. Pradėsiu su tokiu pavyzdžiu, o po jo reikalą pasvarstysime rimčiau. *Reductio ad absurdum* skonis padės vertinti rimtus kraštutinumus.

Taigi, žinote..., per internetą elektronais atskrenda visokių laiškų. Štai, du kartus gauto, to paties laiško laisvas vertimas:

Klausimas: *Kas būtų globalizacijos viršūnė?*

Atsakymas: *Princesės Dianos žuvinas.*

Kl.: *Kodėl?*

Ats.: *Anglijos princesė su egiptiečiu meilužiu žuvo Prancūzijos tunelyje, važiuodama vokiškame automobilyje su motoru iš Olandijos, vairuojamu belgo, kuris buvo gėręs škotiską degtinę, juos vejantis italų laikraštininkams (paparazzi) ant japoniškų motociklų; pirmąją pagalbą bandė suteikti amerikietis gydytojas brazilškais vaistais; šį laišką jums siunčia lietuvius, naudodamas Bill Gates technologiją, pasisavintą iš Formozos...*

O dabar pakalbėkime rimtai. Amerikoje girdimas vietinės ekonomikos priklausomumas ar kartais net brangiai atsieinantis “jautrumas” kyla iš įvykių Azijoje, Europoje, Artimuose Rytuose (tik dar ne Afrikoje). Anglų kalbos išplitimas visame pasaulyje taip pat yra to vienodijimosi bruožas. Daugelyje Europos kraštų jau kursuoja suvienodinta valiuta, euras. Europos Sąjunga, ku-

akiratį ar kad ir pakviliojimą. Sveikintina, kad globalizacija šiandien svarstoma. Visuomeninio dėmesio čia būtinai reikia: reikalas per daug svarbus, kad būtų paliktas madų vėjams ar nutautinimo sanitarams. Association for Advancement of Baltic Studies (išseivijoje susikūrusi ir išbujojusi baltų organizacija) šį birželį Baltimorėje vykusios konferencijos tema buvo “Baltų studijos globalizacijos eroje”. Santaros - Šviesos kasmetinėje konferencijoje Lietuvoje globalizacija šiemet nagrinėta keliose paskaitose. L. Fronto bičiuliai Marijampolėje, rugpjūčio pradžioje, lietuviškumą ir europietišumą čiupinėjo kelis kartus.

Bet yra ir kita medalio pusė, skatinanti ir absurda, ir rimtą rūpestį. A. Patašius naujajame “Į Laisvę” numeryje mini Vilniaus Pedagoginio universiteto paskelbtą apklausą, pravestą 15-16 metų jaunimo tarpe: jaunimo rūpestis “Lietuvos problemomis” 1994 buvo 39%, o 1999 - krito net iki 16%. Su šia srove plaukia, ar ją net varo, Lietuvos Respublikos Seimas, pvz., šiais metais atpalaidavęs namų savininkus nuo pareigos kelti trispalves, gražinęs į švenčių sąrašą Gegužės pirmąją - Internacionalo darbininkų šventę.

Pabaigai du pavyzdėliai iš Vasario 16 minėjimų Vilniuje ir Vašingtone (atsiprašau visų globalizacininkų...):

“Šiaurės Atėnuose” rašytojas K. Saja teigė, kaip šių metų Vasario 16 d. proga Vilniaus Pedagoginiame universitete istorijos studentams, t.y. būsimiems mokytojams, kalbėjo habilituotas istorijos daktaras. Tarp kitų dalykų paskaitininkas pasakė, kad jam iš visų vasario švenčių pati mieliausia Valentino diena, gal dar užgavėnės, o Vasario 16-sios ilgainiui niekas neminės... Reiškia, istorinės sukakties minėjime paskaitininkas - istorikas tą įvykį viešai žlugdė!

O 1999 Vašingtone vykusiam Vasario 16 d. minėjime (kitas) istorikas piršo kosmopolitizmą ir, savo įsitikinimą grindė viešu pasisakymu, jog jis gailisi, kad išsiimtame Lietuvos Respublikos pase įsirašė lietuviu... (Kas nežino, paso duomenyse nėra vietos tautybei. Išduodant pasą, pareigūnas klausia, ar nori įrašyti tautybę. Kas sutinka, tai kitame paso puslapyje išpaužiamas štamukas ir, pareigūnui atsakius į tautybės klausimą, ranka tai įrašoma.)

Ar tai ne plaukus šiauriantys absurda, rūpesčio verti reiškiniai?

V.ADAMKUS IR A.BRAZAUSKAS - POPULIARIAUSI PRETENDENTAI Į PREZIDENTUS

2002 rugpjūčio mėn. 29 d. (BNS). Nors nei prezidentas Valdas Adamkus, nei premjeras Algirdas Brazauskas dar nėra paskelbė, ar dalyvaus šalies vadovo rinkimuose, jie yra populiariausi pretendentai Lietuvos didmiesčiuose, rodo gyventojų apklausa.

Už prezidentą V.Adamkų balsuotų 20,8 proc. apklaustųjų, už antrojoje vietoje esantį premjerą, socialdemokratų vadą A.Brazauską - 18,2 proc., 13,2 proc. balsų gautų partijos “Lietuvos krikščionys demokratai” pirmininkas Kazys Bobelis.

Ketvirtojoje vietoje yra Seimo pirmininkas, socialliberalų vadovas Artūras Paulauskas (7,2 proc.), penktojoje - konservatorius Andrius Kubilius (5,6 proc.), šeštojoje - liberalų demokratų pirmininkas Rolandas Paksas (5,2 proc.), septintojoje - liberalų lyderis Eugenijus Gentvilas (5 proc.).

2,4 proc. apklaustųjų sakė, kad balsuotų už Valstiečių ir Naujosios demokratijos partijų sąjungos pirmininkę Kazimierą Prunskienę, 1,8 proc. - už Centro sąjungos vadovą Kęstutį Glavecką.

Lietuvių Fondo šių metų sušauktoje pelno paskirstymo reikalu spaudos konferencijoje PL Centre Lemonte pranešimą daro Kęstutis Ječius. Šalia jo Sigita Balzekienė, Alė Razmienė, dr. Antanas Razma. E.Šulaičio nuotraukos

VĖL MILIJONAS DOLERIŲ LIETUVIŠKIEMS REIKALAMS

Pasaulio Lietuvių Centre Lemonte sušauktoje Lietuvių fondo spaudos konferencijoje buvo pranešta, kad ir šiemet lietuviškiems reikalams išeivijoje bei Lietuvoje vėl buvo paskirta apie milijonas dolerių. Tai praėjusių metų šios organizacijos uždirbtas pelnas, kuris netrukus atiteks paramos laukiantiems asmenims ar grupėms.

Pagrindinį pranešimą tuo reikalu padarė pelno skirstymo komisijos ir stipendijų studentams pakomisijos pirmininkas Kęstutis Ječius. Jis čia sakė:

“2002-siais komisija turėjo progą išdalinti \$1,048,551.00. Tai sudarė LF Tarybos šiais metais paskirtas vienas milijonas ir nuo pernai dar likusi suma - \$48,551.00. Buvo gauti 267 prašymai projektų paramai iš 166 skirtingų prašytojų ir 187 prašymai stipendijoms. 101 arba beveik 30 procentų prašymų buvo iš Lietuvos”.

Kalbėtojas nurodė, kad, apsvarsčius visus prašymus, buvo paskirta \$992,537. Paaiškėjo, kad nors ir paramos buvo verti, tačiau, dėl prašytojų atsiųstų informacijų trūkumo, jos dabar negavo: ji bus dar skirstoma vėliau šiais metais.

Pirmininkas pažymėjo, kad švietimui paskirta \$384,229, kultūriniais reikalams \$154,000, visuomeniniams \$454,308. Iš švietimui paskirtos sumos 113,239 atiteko studentams iš Lietuvos ir 58,359 - išeivijos studentams jų stipendijoms.

Pagal organizacijas: \$176,411 atiteko JAV Lietuvių Bendruomenei (įskaitant visas jos institucijas). Pasaulio Lietuvių Bendruomenė gavo 44 tūkstančius dolerių, o Lietuvių Fondo valdyba - 213 tūkstančių dolerių. (Iš šios sumos 100 tūkstančių dolerių bus nusiųsta Lietuvos mokytojams, 82 tūkstančiai dolerių bus išdalinta išeivijos lietuvių spaudai, radijo ir televizijos valandėlėms

paremti. 25 tūkstančiai dolerių atiteks dabar jau kasmetine tapusiai LF steigėjo - dr. Antano Razmos vardo premijai.

Konferenciją (ji įvyko liepos 18 d.) pradėjo LF valdybos pirm. Povilas Kilius, paminėjęs, kad šiemet buvo daug prašymų net 7 milijonų sumoje. Jis pasidžiaugė, kad nežiūrint neaiškios JAV finansinės padėties, Lietuvių Fondo uždarbis buvo nemažas ir buvo galima paskirti milijoną dolerių.

Aldona Šmulskštienė, Vytautas Radžius, Edvardas Šulaitis, Birutė Jasaitienė, Aleksas Vitkus ir kiti.

Atsakymus davė Kęstutis Ječius, Alė Razmienė ir kai kurie kiti LF valdybos ar tarybos nariai. Atrodo, kad bent daugumas gautais atsakymais buvo patenkinti ir susidarė bendras įspūdis, jog pelno skirstymo darbas buvo atliktas gana gerai. Nors, kaip ir visada, be abejo, vienam ar ki-

Vaizdas iš LF spaudos konferencijos PL Centre Lemonte. Iš k: Aldona Šmulskštienė, Vytautas Jasinevičius ir Ramona Žemaitienė.

Du kartus kalbėjo dr. Antanas Razma, dabartinis LF Tarybos pirmininkas. Jis dėkojo pelno skirstymo komisijos ir pakomisės studentų stipendijoms nariams už jų ilgą darbą, svarstant gautus prašymus. Kaip buvo pareikšta, šiam darbui vien tik posėdžiuose kiekvienas pašventė apie 22 valandas.

Dr. A. Razma paminėjo, kad dabartinis Lietuvių Fondo kapitalas siekia apie 15 milijonų dolerių: taigi iki dvidešimties tetrūksta tik 5 milijonų. O šią sumą LF kaip tik yra nusistatęs pasiekti. Jis tikisi, kad su visų lietuvių talka, tai bus galima greitai padaryti.

Spaudos konferencijoje vyko ir diskusijų sesija, kurios metu žiniasklaidos atstovai galėjo kelti klausimus. Jose buvo išsiaiškinti nelabai išryškinti dalykai bei duota vienokių ar kitokių sugestijų. Diskusijose dalyvavo Bronius Juodelis,

tam dalyviui galėjo kilti skirtingų nuomonių dėl kai kurių paskirtų pozicijų ar sumų.

Baigiant reikia paminėti, jog šiemet Lietuvių Fondas, kuris yra pagrindinis lėšų telkėjas išeivijos lietuvių veiklai, mini savo gyvavimo 40-metį. Apie tai “Dirvoje” jau yra tekę rašyti 2002 m. kovo 12 d. numeryje.

Reikia dar kartą paraginti mūsų tautiečius, ypačingai naujai į šį kraštą atvykusius, įstoti į LF narių eiles. Tai padaryti užtenka tik 100 dol. įnašo. Dėl įstojimo ar kitų reikalų, galima rašyti šiuo adresu: Lietuvių Fondas, 14911 127th Street Lemont, IL 60439 arba kreiptis tel: 630-257-1616.

Reikia manyti, kad mūsų tautiečiai supras Lietuvių fondo reikšmę ir įsijungs į jo narių eiles, o jau jais esantieji - padidins savo įnašus.

Edvardas Šulaitis

VYČIŲ VEIKLA

“PAGALBA LIETUVAI” VEIKLA

Regina Juškaitė-Švobienė

Čikagoje vykusio 89-tojo Lietuvos Vyčių suvažiavimo metu, rugpjūčio 2 d., Congress Plaza viešbutyje, buvo susirinkusi “Pagalba Lietuvai” padalinio direktorių taryba... Prieš susirinkimą buvo sukalbėta malda. Posėdžiui vadovavo direktorių tarybos pirmininkas ir Lietuvos Vyčių organizacijos padalinio steigėjas Robert S. Boris. Pranešta apie praėjusių 2001-02 m. veiklą.

Buvo išsiųsta vienas 40 pėdų ilgio talpintuvas, kurio vertė siekė arti 1.2 milijonų dolerių. Šiame talpintuve yra įvairūs vaistai - antibiotikai Ceclor CD, pepsid, immodium, motrin, simethicone ir selsun blue galvai plauti muilas, marlės, kempinės, ir kiti įvairūs medikamentai. Talpintuvas buvo išsiųstas per Catholic Medical Mission Board (CMMB) organizaciją, New York. Per paskutiniuosius 12 metų Lietuvon išsiųsti 90 talpintuvų. Jų vertė siekė arti 68 milijonų dolerių. Už kiekvieną paaukotą dolerį “Pagalba Lietuvai” gali nusiųti 194 dol. vertės vaistų Lietuvon.

Š.m. liepos 11-14 d. CMMB atstovė Jennifer Mullik aplankė Lietuvą ir CARITO programas (vaistinę, senelių prieglaudą, Vilniaus universiteto Raudono Kryžiaus ligoninę, vaikų namus, Vilniaus universiteto greitosios pagalbos ligoninę, Kauno krikščionių gimdymo namus ir Kauno paauklių centrą. Ji pranešė, kad CMMB patenkinti darbu su “Pagalba Lietuvai” ir ypač šio padalinio atstovo dekaną Balio Stankaus tarpininkavimu Lietuvoje.

Sausio mėnesį iš padalinio antros programos - klierikų išsūnijimo programos, pirmieji du klierikai buvo įšventinti kunigais. Algis Šimkus, kurio rėmėjai buvo Adelė Bagdon iš Livonia, MI, ir Olympia Zielinski iš Danville, PA. ir Tadeus Jasinski, kurio rėmėjas buvo Lietuvos vyčių garbės narys kun. Peter Shakalis iš Plymouth, PA. Du klierikai tapo diakonais - Vaido Vasivilo, rėmėjas yra Benediktas Karklius iš Cleveland, OH., ir Janus Andriuskevic, kurio rėmėjas yra Nellie Stodolski iš Kearny, NJ.

Buvo pranešta, kad per 2001-2002 m., 15 aukotojų paaukojo po 2,000 dol. užmokėti už metinę stipendiją klierikams, studijuojantiems Šv. Juozapo seminarijoje Vilniuje. Šiuo metu studijuoja 75 klierikai. Dar 60 klierikų reikalinga mūsų finansinė parama. Kun.

Gintaras Grušas paskirtas Šv. Juozapo seminarijos rektoriumi. Jis praneša, kad Vilniaus seminarijos choras išleido naują įrašą (compact disc) “Tu gimei iš Mergelės”. Yra giedamos septinto amžiaus Byzantinės giesmės. Įrašai parduodami už 15 dol. ir pelnas skiriamas Vilniaus seminarijai paremti.

Kadangi, kad per praeitus metus talpintuvų siuntos mažėja, ir nežinia ar ateityje bus gaunama daugiau vaistų siuntoms, “Pagalba Lietuvai” nusprendė remti CARITO programą - Gailestingos Motinos Teresės nakvynę ir globos namus ir taip pat remti kardinolo Audrio Juozo Bačkio amatų mokyklos įsteigimą, rinkdami aukų įrangoms.

2001 m. Gailestingos Motinos Teresės globos namuose ir nakvynėj apsilankė 18,000 vietinių žmonių. Kiekvieną naktį nakvojo 50 žmonių ir slaugomi 25-50 žmonių per dieną. Kadangi ši Carito programa yra svarbi, naudinga ir ypač reikalinga, “Pagalba Lietuvai” direktorių taryba nusprendė ją remti vieniems metams, paaukodami 20,000 dol.

Vilniaus amatų centrui dosnūs nariai Petronella ir Anthony Alexander paaukojo 200 IBM akcijų, kurių vertė yra virš 20,000 dol.

Buvo pranešta, kad nuo įsteigimo 1990 m. iki 2002 m. kovo 4 d. rėmėjų dosnumo dėka padalinys jau surinko 1.000,833 JAV dol. Ypatingas ačiū visiems dosniems ir nuolatiniams rėmėjams, su kurių finansine parama ši suma buvo gauta. Padėka išreikšta padalinio valdybos pirmininkei Reginei Juškaitėi-Švobienei bei valdybos nariams už darbą ir pastangas atsiekti dar vieną sėkmingą metą.

Buvo gautas prašymas iš kun. dr. Arvydo Ramono, kuris neseniai buvo Telšių vyskupo paskirtas į jauną Klaipėdos universitetą atgaivinti ir vadovauti religijos studijų katedrai. Norima įsteigti nedidelę teologinę biblioteką. Reikalinga religinės literatūros, teologinės medžiagos, knygų ir žurnalų studentams. Džiugu pranešti, kad geraširdžių dosnumu buvo surinkta 4,100 dol. šiam projektui ir iš prelato R. George Šarausko gauti du kompiuteriai. Dabar kun. dr. Ramonas galės plėtoti pedagoginę veiklą studentams. Būtų naudinga bibliotekai gauti ir mažą kopijavimo aparatūrą (xerox machine).

(Nukelta į 7 p.)

CLEVELAND, OH

Senatoriaus George ir Janet Voinovich sukakties dalis dalyvių. Iš k: Clev. LB pirm. Algis Gudėnas, dr. Stepas Matas, Gražina Kudukienė, dr. Kristina Stankaitytė-Phillips, Clev. LB v.p. dr. Viktoras Stankus, senatorius George Voinovich, Clev. ALTO pirm. Algis Pautienis, LR garbės konsulė Ingrida Bublienė, lietuvių bičiulis August Pust, Nijolė Kernauskaitė. Trūksta kun. Gedimimo Kijausko, SJ.

SENATORIAUS VOINOVICH BRANDI SUKAKTIS

Dr. Viktoras Stankus

Senatorius Voinovich su žmona Janet 8-23-02 Landerhaven patalpose, keturių šimtų susirinkusių žmonių tarpe, atšventė savo 40 metų vedynio ir politinio gyvenimo sukaktį. Išskilmės prasidėjo su priesaika Amerikos vėliavai, Amerikos himno giedojimu solistės ponios Dina Voinovich ir invokacija.

Į sukaktį atskridęs JAV Prekybos (Commerce) sekretorius Donald Evans savo kalboje apibūdino sen. Voinovich politinę patirtį pradedant 1962 m. išrinkimu Cleveland miesto Ward 32 vadu, ir toliau žengiant kaip Ohio Assistant Attorney General, Ohio valstijos atstovų Cuyahoga apskrities komisionieriumi, Apskrities revizoriumi, Leitenantu gubernatoriumi, Clevelando miesto

meru, Ohio Valstijos gubernatoriumi ir JAV Senatoriumi.

Sen. Voinovich savo kalboje atpasakojo, jog politologai jam aiškino 1962 m., kad jisai jokiū būdu nelaimės Ward 32 vadovybės, nes demokratai viršijo respublikonus toje apygardoje 6:1. Bet Voinovich sakė: “aš turėjau savo žmonos - tai mano didžiausias turtas - padėtinimą, ir be to aš buvau slovėnas, kroatas, serbas, lietuvis, ir mane mano žmonės išrinko, ir toliau rėmė kol buvau išrinktas į JAV Senatą.

Ir aš juos remiu, ypatingai jų kraštų laisvę, nepasitikiu rusais, tai nenuilstamai kovoju, kad Baltų valstybės ir kitos buvusios rusų priespaudoj taptų NATO narėm, tik tada jų nepriklausomybė bus garantuota.”

Gražu, kad Clevelando lietuviai sudarė stalą pagerbti Voinovich ir kad atspausdintoj programoj buvo paminėtas mūsų lietuvių dalyvavimas.

Ir buvo įdomu stebėti sūnaus Paul Voinovich vaizdajuostę iš jo tėvų George ir Janet Voinovich, šeimos, vaikų, vaikaičių, giminių gyvenimo eigos linksmus momentus ir liūdnuos: tėvų mirtis, dukros Molly žuvimas avarijoje, brolio Paul staigi mirtis.

Buvo aišku iš kur kyla tas Voinovich pasišventimas padėti žmonėms, kodėl jisai kaip liūtas kovoja už Social Security, sumažinti valdžios išsiskolinimą, kad valdžia būtų taupi, samdytų tinkamiausią personalą, kad NATO priimtų nariais tautybių tėvynes.

CHICAGO, IL

PRAŠYMAS ŠV. KAZIMIERO KAPINIŲ REIKALU

Algis Regis, Amerikos Lietuvių Bendruomenės Čikagos Apygardos Komiteto pasauliečių teisėms apsaugoti Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse pirmininkas, susirūpino savo archyvų išsaugojimu ir perdavimu Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centrai/Pasaulio Lietuvių Archyvui. Jis, 30 metų komiteto pirmininkas ir nuoširdus kovotojas už religinės-tautinės vietovės - lietuvių kapinių išsaugojimą ir tvarkymą, pradeda atiduoti per ilgus metus kauptą medžiagą archyvui.

2003 m. liepos 3 d. Šv. Kazimiero kapinės minės savo įsikūrimo 100-ąsias metines. LTSC šiam paminėjimui planuoja išleisti istorinį leidinį apie Šv. Kazimiero kapines, kuriose yra daugiausia pasaulyje palaidota lietuvių. Kreipiamės į visus lietuvius, gyvenančius JAV, jei turite medžiagos ar nuotraukų apie šias kapines, nelaikykite savo namuose, atiduokite į Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centrą Čikagoje. Minint kapinių 100-ąsias metines istorinė medžiaga tikrai labai pravers.

Mūsų adresas: 5600 S. Claremont Av., Chicago, IL 60636, telefonas (773) 434-4545, kreiptis į Skirmantę Miglinienę - LTSC archyvų direktorę.

Iš anksto visiems dėkojame, kad padėsite neužmiršti svarbaus mūsų istorijos puslapio.

Skirmantė Miglinienė

“Dirvos” bendradarbis Juozas Žygas, dešinėje, klausosi Petro Petručio kažkokio pasakojimo.

• **Prezidento Valdo Adamkaus** pagerbimo pietūs įvyks rugsėjo 10 d., antradienį, Chicago miesto centre. Ta proga bus paminėta JAV Gamtos Apsaugos Agentūros bendravimo projektų su Pabaltijo regionu 10-ties metų sukaktis. Ši programa buvo įsteigta tuomet, kai Vidurio Amerikos Regiono Gamtos Apsaugos Agentūros direktoriumi buvo Valdas Adamkus. Pietūs vyks Chicago Athletic Association rūmuose, Continental salėje, 12 S. Michigan Avenue, Chicago. Pradžia 11:30 val. ryto. Pietų kaina 35.00 dol. Rezervacijas galima padaryti ALTo būstinėje, 6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629. Tel.: 773-735-6677, faks.: 773-735-3946, el. paštas: ALTcenter@aol.com. Visuomenė kviečiama iš anksto užsisakyti vietas, kadangi vietų skaičius yra ribotas. Visus kviečia Amerikos Lietuvių Taryba ir Lietuvos Respublikos Generalinis Konsulatas.

“PAGALBA LIETUVAI” VEIKLA

Atkelta iš 6 p.

Direktorių tarybos narė Marytė Abbott baigia ruošti “Pagalba Lietuvai” website.

“Pagalba Lietuvai” dabar turi keturias humanitarines programas: vaistų persiuntimo išlaidoms padengti (medicininis fondas), Šv. Juozapo seminarijos fondas, CARITO projektas - Gailestingos Motinos Teresės nakvynės ir globos namai, ir Vilniaus amatų mokyklos įrangų finansavimas. Rėmėjai gali pasirinkti kokį projektą nori remti.

2002-3 m. “Pagalba Lietuvai” direktorių taryba sudaro: vadovas Robert S. Boris, vadovo asistentė Regina Juškaitė-Švobienė, valdybos dvasios

vadas prelatas dr. kun. Juozas Anderlonis, L.V. Centro valdybos pirmininkas Robert A. Martin, Jr., ir nariai: Marytė Abbott, Anthony Alexander, Anne T. Baronas, Len Kapochus, Frank Petrauskas, ir Michael Shea.

2002-3 m. “Pagalba Lietuvai” valdybą sudaro: dvasios vadas kun. J. Walter Stanievich, pirmininkė Regina Juškaitė-Švobienė, pirmininkas emeritus Robert S. Boris, vicepirmininkas Michael Shea vicepirmininkas teisiniais reikalais - Saulius Kuprys, sekretorė/iždininkė Theresa Stasiulis Shea, korespondencijos sekretorius William Zager, patikėtiniai Valentina Bulotienė ir Stella Hotra, ir tvarkdarė Patricia Zyren.

Krepšinio turnyre Detroitė gegužės 4-5 d. Žygiuoja Clevelando “Žaibo” jaunučių (mergaičių ir berniukų) komandos.

R. Čepulio nuotr.

LIETUVA IR PASAULIS

LIETUVA - “MAŽEIKIŲ NAFTOS” AKCININKĖ

Vilnius, rugpjūčio 28 d. (ELTA). “Mažeikių naftą” siekianti perimti Rusijos kompanija “Yukos” Lietuvos Vyriausybės siūlymus dėl įmonės valdymo nagrinės atsižvelgdama į savo komercinius interesus, bet kartu sieks sukurti naujos partnerystės santykius su Vyriausybe, kad nuostolingai dirbanti “Mažeikių nafta” veiktų sėkmingai. Tai spaudos konferencijoje pareiškė kompanijos “Yukos International UK” valdybos pirm. lordas Owen.

Kaip praneša ELTA, jis neatskleidė įvykusio savo pokalbio su Prezidentu Valdu Adamkumi detalių, teigdamas, jog tai buvo konfidencialus susitikimas. Bet jis patvirtino, kad kalbėta apie prasidėsiančias Vyriausybės ir “Yukos” atstovų derybas, per kurias Lietuva siekia gauti daugiau “Mažeikių naftos” valdymo teisių. “Labai rimtai žiūrime į visus prašymus, klausimus ir problemas, kurios vyrauja jau porą metų”, - diplomatiškai sakė “Yukos International UK” vadovas apie būsimas derybas su Vyriausybe. Pasak jo, “Yukos” neturi žinių, kad Vyriausybė norėtų jai parduoti savo turimą “Mažeikių naftos” akcijų paketą, bet pripažino, jog kada nors taip gali būti. “Dabar Lietuvos Vyriausybė yra akcininkė, ir dėl to nėra jokio nepatogumo. Tikimės, jog ji bus mūsų patikima partnerė”, - sakė lordas Owen.

Jo pastebėjimu, iki šiol “Mažeikių naftos” akcininkams nebuvo pakankamai skaidrumo ir aiškumo keičiantis informacija. “Tikimės sukurti naujos kokybės santykius”, - teigė “Yukos International UK”. Jo teigimu, “Yukos” nebūtų atėjusi į Lietuvą, jeigu čia nesitikėtų sėkmingo darbo. Jis nekomentavo politikų ir žurnalistų Lietuvoje svarstomos galimybės Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankui tapti “Mažeikių naftos” akcininku, teigdamas, jog apie tai nieko nežino. Bet kartu lordas Owen pažymėjo, kad “Yukos” nereikia finansinio partnerio, nes kompanijos padėtis labai gera. Pasak jo, nėra jokios priežasties, kad į Vyriausybės ir “Yukos” partnerystę “Mažeikių naftoje” būtų įtraukta trečioji šalis.

“Yukos International” yra viena iš keturių “Yukos” kompaniją sudarančių bendrovių ir atsako už koncerno tarptautinius santykius bei užsienio investicijas.

Lordas Owen aiškino gerai suprantąs skaudžios praeities skatinamus Lietuvos politikų ir visuomenės nuogąstavimus dėl Rusijos kapitalo įsivyravimo šalies naftos sektoriuje, bet kartu teigė, jog pasaulis labai stipriai pasikeitė po Berlyno sienos griuvimo ir teroristų atakos prieš JAV pernai rugsėjo 11-ąją. Praėjo laikai, kai ekonomika buvo tvarkoma politiniu pagrindu. “Ir būtume tiesiog kvailiai, jeigu laikytumės senų pozicijų”, - sakė lordas. Jo vertinimu, vienas dramatiškiausių ir įdomiausių dabarties politinių ir ekonominių pasikeitimų vyksta Rusijoje, todėl jis tiki Europos santykių su šia valstybe ateitimi. Lordo teigimu, Lietuvos naują situaciją sudaro ir tai, kad ji stoja į ES.

“Taip, tiesa, kad “Yukos” yra Rusijos kompanija, nes toje šalyje ji turi naftos verslovių. Bet jos akcininkai gyvena įvairiose šalyse, pagal tai “Yukos” - tarptautinė kompanija. Nemanau, kad į ją reikėtų žiūrėti iš senų pozicijų. Ji geras naujos Rusijos pavyzdys”, - teigė lordas Owen. Jis pateikė faktą, kad ketvirtadalis aukščiausios “Yukos” grandies vadovų yra ne iš Rusijos.

Lordas Owen yra buvęs Didžiosios Britanijos sveikatos apsaugos ir užsienio reikalų ministru, 1992-1995 m. buvo vienas iš Europos Sąjungos tarptautinės konferencijos buvusioje Jugoslavijoje pirmininkų. Nuo 1995 metų jis užsiima verslu.

SU KREMLIUMI - NEJUOKAUKITE

Rusijos liberalų demokratų vadas Vladimiras Žirinovskis pasiūlė Rusijai peržiūrėti sieną su Lietuva ir taip išspręsti netrukus ES valstybių apsuptyje atsidursiančių Karaliaučiaus gyventojų vizų problemą, praneša ELTA. Interviu “Mir Novostej” jis sakė, kad Lietuva galėtų atiduoti Rusijai nedidelę 50 metrų pločio teritoriją palei sieną, kuria būtų galima nutiesti geležinkelį. “Mes sujungsimė Karaliaučiaus regioną su Baltarusija, ir, jeigu prireiks, atiduosime tiek pat žemės Lietuvai”, - aiškino V.Žirinovskis, pridurdamas, kad sprendimas yra paprastas, nes Karaliaučius yra arti, o ne kur nors Australijoje.

Interviu, pavadintame “Žirinovskis: su Kremliumi nejuokaukite”, Liberalų demokratų vadovas taip pat pagrasino, kad, ES spyriojantis ir reikalaujant vizų Rusijos piliečiams keliauti per bloko teritoriją, Maskva sukels ant kojų savo armiją ir laivyną ir paskelbs apie “agresiją” prieš Rusiją. “Mes galime pasižymėti sieną su Lietuva bet kurioje vietoje, nes oficialios sienos neturime - kai Lietuva paskelbė savo nepriklausomybę, Maskva nedavė tam jokio sutikimo. Todėl, jeigu norėtume, galėtume pareiklauti sugrąžinti Vilniaus kraštą Baltarusijai”, - sakė interviu V.Žirinovskis. Jis taip pat pasiūlė kitą išeitį - Rusijai tapti ES nare, nes tada Šengeno sutartis imtų galioti ir Rusijos teritorijoje.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

Lietuvos Garbės konsulas Stanley Balzekas Floridoje kartu su dr. Asta Astrauskiene ir Lietuvos konsulato Čikagoje atašė Ramūnu Astrausku.
Z. Degučio nuotr.

LIETUVOS INTELEKTUALAI UŽ VALDĄ ADAMKŲ

Vilnius, rugpjūčio mėn. 27 d. (BNS). Prezidentas Valdas Adamkus teigia esąs “labai arti” apsisprendimo, ar antrą kartą siekti šalies vadovo posto. Tai antradienį V.Adamkus žurnalistams sakė Lietuvos rašytojų sąjungos būstinėje Vilniuje, kur jis atvyko iš anksto oficialiai neskelbtą susitikimą su intelektualais. V.Adamkui buvo įteiktas viešas 60-ies intelektualų laiškas, kuriame jis raginamas antrą kartą siekti šalies vadovo posto.

Susitikimą inicijavęs gamtininkas Romas Pakalnis prezidentui sakė, kad “brastoje arkliai nekeičiami”. V.Adamkus, kuriam dabar 75-eri metai, intelektualams sakė, kad jei apsisprendimą balotiruotis antrą kartą kadencijai lemtų vien jo asmeniniai argumentai, jis pasakytų “ne”, tačiau dėkojo susirinkusiems menininkams už paramą. “Kiekvienas kreipimasis yra įpareigojantis ir priverčiantis stipriai pagalvoti. Prie visų svarstymų, kuriuos aš, prisipažįstu, svarstau, yra dar vienas iš argumentų, kuriuos turiu labai rimtai pasverti”, - sakė V.Adamkus. Prezidentas teigė jaučiąs moralinių įsipareigojimų dirbti “tą darbą, kurį aš geriausiai galiu dirbti, pasitarnauti valstybei”. “Prisipažinsiu, esu labai arti to slenksčio, kada aš tą pasakysiu”, - sakė V.Adamkus.

Prezidento teigimu, dar nepaskirta data, kada jis paskelbs visuomenei savo apsisprendimą, tačiau tai įvyks rugsėjo mėnesį.

Viešojo laiško V.Adamkui autoriai prašo, kad prezidentas tęstų “vaisingą darbą”, kol Lietuva politiškai ir ekonomiškai sustiprės, kol bus priimti svarbiausi Lietuvos saugumą, ūkio sėkmę ir visuomenės pastovumą garantuojantys sprendimai.

“Maloniai prašytume jūsų,

pone presidente, sutikti būti kandidatu į Lietuvos valstybės vadovus antrą kartą kadencijai. Esame tikri, kad po šiuo laišku pasirašytų tūkstančiai Lietuvos piliečių”, - rašoma laiške.

Tarp pasirašiusių atvirą laišką yra buvęs politinis kalnys Antanas Terleckas, rašytojai Kornelijus Platelis, Juozas Aputis, Jonas Strielkūnas, Antanas Jonynas, Rašytojų sąjungos pirmininkas Valentinas Sventickas, Lietuvos kinematografininkų sąjungos pirmininkas Gytis Lukšas, filosofas Leonidas Donskis, žurnalistas Algimantas Čekuolis, Vytauto Didžiojo universiteto rektorius Vytautas Kaminskas, istorikas Edvardas Gudavičius ir kiti šviesuomenės atstovai. “Jūs gerbiate žmonių teisę turėti savo nuomonę, sugebate dirbti su skirtingų pažiūrų žmonėmis, tinkamai atstovaujate Lietuvos valstybės interesams pasaulio tautų ir valstybių bendrijoje, nuosekliai siekdamas, kad mūsų valstybė taptų savita Vakarų demokratijos, saugumo, ūkio ir kultūros dalimi”, - rašo laiško autoriai. V.Adamkus prisiminė, kad pirmą kartą siekti prezidento posto jį taip pat paskatino intelektualų laiškas. “Prisimenu labai gerai patį pirmąjį susitikimą. Tai irgi buvo su panašia intelektualų kūrybine grupe. Simboliškai, pagalvojau, antrą kartą prasideda viskas iš naujo”, - sakė V.Adamkus.

1997 metų kovo 8 d. grupė žymių Lietuvos ir išeivijos kultūrininkų, mokslininkų bei verslininkų paragino V.Adamkų dalyvauti Lietuvos prezi-

dento rinkimuose. “Jam būdingas natūralus demokratizmas ir tolerancija, sąžiningumas ir vakarietiška vadovo patirtis”, - buvo teigiama rašte, kurį tuomet pasirašė daugiau kaip 20 intelektualų, tarp jų - Rūta Vanagaitė, Eimuntas Nekrošius, Tomas Venclova, Giedrius Kuprevičius, Marcelijus Martinaitis, Sigitas Geda, Robertas Keturakis, Aleksandras Štromas, Evaldas Vėbra, Albertas Zalatorius, Stasys Baras, Vincentas Dienys, Povilas Kavaliauskas, Romualdas Lekavičius, Algis Mickis, Raimundas Mieželis, Romualdas Norkus, Antanas Razma, Bronys Savukynas, Saulius Žukas.

“Mes manome, kad geriausiai tokioms pareigoms tiktų asmuo, kuris nebūtų susietas su jokia partija ar politine jėga, su jokia turtinių interesų pagrindu susiformavusia grupuote”, - buvo rašoma prieš penkerius metus paskelbtame kreipime. Trys intelektualai - fizikas V.Dienys, aplinkosaugininkai E.Vėbra ir R.Lekavičius, pasirašę paramos V.Adamkui laišką 1997 m., yra ir tarp šiomet raginančiųjų prezidentą pakartotinai siekti posto. Prezidento rinkimai įvyks gruodžio 22 dieną.

Kol kas nėra apsisprendę, ar dalyvaus rinkimuose, kandidatais į prezidento postą laikomi politikai - Seimo pirmininkas, Naujosios sąjungos vadovas Artūras Paulauskas ir 1993-1998 metais prezidentu buvęs dabartinis premjeras, Socialdemokratų partijos vadovas Algirdas Brazauskas.

PRENUMERUOKITE <i>DIRVĄ</i>	
	METAMS - \$40,
	PUSEI METŲ - \$25,
	PIRMA KLASE - \$63,
	ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
	METAMS - \$115.00

Varnių vysk. Motiejaus Valančiaus vidurinėje mokykloje poetą Bernardą Brazdžionį vedasi mažieji Vytės Nemunėlio poezijos gerbėjai. nuotr. iš “Poetas Bernardas Brazdžionis grįžta į Lietuvą”

ŠVIETIMO SISTEMA MOKYKLOSE NENUMATO NAUJOVIŲ

Kitamet Lietuvoje žadama didinti švietimo sistemos finansavimą, į šalies mokyklas bus siekiama gražinti tūkstančius nesimokančių vaikų. Šie uždaviniai akcentuoti Švietimo ir mokslo ministerijoje surengtame Seimo pirmininko Artūro Paulausko ir švietimo ir mokslo ministro Algirdo Monkevičiaus susitikime su apskričių viršininkais bei savivaldybių administracijų švietimo padalinių vadovais.

Tradiciniame mokslo metų pradžios susitikime pristatytas Švietimo įstatymo naujos redakcijos projektas, Moksleivių krepšelio metodikos projektas ir Mokyklų tobulinimo programa, praneša ELTA.

A.Paulausko teigimu, Švietimo įstatymo naujos redakcijos projektą pradėjus svarstyti Seimo rudens sesijoje, reikėtų siekti visų parlamentinių partijų susitarimo ir bendrų veiksmų. Jo manymu, “bet kokie staigūs posūkiai, bet kokios reformos švietimo sistemoje yra nelabai pageidautinos”.

“Manau, kad Seime primant 2003 metų Valstybės biudžeto įstatymą, mes sugebėsime įtikinti vieni kitus, jog švietimas turi likti vienu iš svarbiausių, kad būtų galima tęsti pradėtą mokyklų finansavimo reformą, naujus mokyklų finansavimo principus įteisinti ne tik bendrojo lavinimo mokykloms, bet ir profesinėms bei specialiosioms mokykloms”, - sakė A.Paulauskas. Jis neatmetė galimybes, kad kitais finansiniais metais keliolika litų “pasunkės” ir moksleivio krepšelis, kuriame dabar yra 1521 Lt., turėtų padidėti ir mokytojų atlyginimai.

“Šiais mokslo metais esminių naujovių mokyklose nenumatoma, o švietimo sistemoje bus daugiau pastovumo”, - sakė ministras A.Monkevičius.

Pasak jo, pastaruosius porą metų, kaip ir ateinančius, galima drąsiai vadinti investicijų į švietimą metais - sėkmingai įgyvendinamos geltonojo autobuso, mokyklų kompiuterizavimo programos. Šiais mokslo metais startuoja nauja Mokyklų tobulinimo programa, kuriai 104 mln. Lt. paskolą suteikė Pasaulio bankas. Šia programa iš esmės siekiama atnaujinti, patobulinti pagrindinį ugdymą: nuo pastatų, mokyimo bazės, bibliotekų iki mokyimo metodų. Mokyklų kompiuterizavimui skiriama 5 mln. Lt, už kuriuos bus įrengta dar apie 150 klasių šalia jau esančių 110. Numatoma kartu su Krašto apsaugos ministerija kompiuterizuoti apie 80 mokyklų skaityklų. Siekiama, kad šįmet vienu kompiuteriu mokyklose

galėtų naudotis 12 moksleivių (Europoje jis tenka dešimčiai moksleivių).

Numatyta, kad per ketverius programos įgyvendinimo metus apie 70 proc. pagrindinių mokyklų pagerės ugdymo kokybė. Apie 6 tūkst. mokytojų iš beveik 400 pagrindinių mokyklų bus apmokyta dirbti taikant aktyvius mokymo metodus, naudoti modernias mokymo priemones, kuriomis bus aprūpintos minėtos mokyklos. Numatoma atnaujinti 62 pagrindines mokyklas visose savivaldybėse, moksleiviams vežti bus nupirkta dar 100 geltonųjų autobusų.

A.Monkevičius pabrėžė, jog svarbus uždavinys yra gražinti vaikus į mokyklas. Ministerijos skaičiavimais, nesimokančių vaikų yra 3-4 tūkst., o ekspertų teigimu - net 20 tūkst. Ministro teigimu, didinant mokyklų lankomumą bus prašoma skirti iš Vyriausybės rezervo 300 tūkst. Lt socialiai remtinoms, daugiavaikėms šeimoms. A.Monkevičius paneigė kalbas, kad tėvams reikės pirkti vadovėlius, nors moksleivio krepšelyje vadovėliams

atnaujinti dar nepakanka lėšų. Naujos redakcijos Švietimo įstatymas numato įteisinti nuostatą, kad vaikas pradės lankyti mokyklą nuo 6 metų amžiaus, mat uždelstas atėjimas į mokyklą, kaip rodo užsienio pavyzdžiai, labai skurdina vaiko asmenybę. Naujoji įstatymo redakcija numato privalomą pagrindinį ugdymą visiems vaikams. Bus siekiama keisti Konstitucijos nuostatą, įtvirtinančią privalomą mokymąsi iki 16 metų, ir įteisinti privalomą pagrindinį mokymąsi iki 18 metų, o specialiųjų poreikių vaikams - iki 21 metų.

Naujos redakcijos įstatyme Seimo pirmininkas ypač pasigedo kūno kultūros, sveikos gyvensenos įpročių formavimo įteisinimo, taip pat ragino dar kartą panagrinėti menui, ypač muzikai, gabių vaikų ugdymo problematiką.

Švietimo ir mokslo ministerijos duomenimis, naujais mokslo metais į Lietuvos mokyklas ateis apie 40 tūkst. pirmokų. Iš viso 1-12 klasėse mokysis apie 576 tūkst. moksleivių, iš jų Vilniaus mokyklose - per 86 tūkst.

Sveikiname Antaną Juodvalkį,

mūsų spaudos bendradarbį

90 metų

sukakties proga!

*Linkime Jam aštrios plunksnos
ir Visagalio palaimos!*

*Vilties draugijos valdyba,
Dirvos leidėjai*

PASaulio LIETUVIŲ DAINŲ ŠVENTĖ

Pasaulio lietuvių bendruomenė jaučia stiprų įvairių Lietuvos institucijų palaikymą, daug džiaugsmo išeivijos lietuviams teikia sėkmingi meno kolektyvų bei atskirų menininkų iš Lietuvos pasirodymai JAV ir kitose pasaulio šalyse.

Tai, kaip informuoja ELTA, Kultūros ministrei Romai Dovydenienei sakė Pasaulio lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkas Vytautas Kamantas. Per susitikimą su ministre buvo aptariami rugpjūčio 11-15 dienomis Druskininkuose vykusio Pasaulio lietuvių bendruomenės ir Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos kraštų pirmininkų suvažiavimo rezultatai. Taip pat kalbėta apie pasirengimą kitų metų Pasaulio lietuvių dainų šventei, vienuoliktajam Pasaulio lietuvių bendruomenės Seimui ir Pasaulio jaunimo kongresui.

V.Kamantas pabrėžė, jog lietuvių išeivijos kolektyvams, kurių meninis lygis dar nėra toks aukštas kaip veikiančių Lietuvoje, labai svarbu dalyvauti bendrose šventėse. Pasak V.Kamanto, kitamet liepos mėnesį “Lietuva taps Meka, į kurią suvažiuos viso pasaulio lietuvių bendruomenių atstovai”.

R.Dovydenienė pasidžiaugė aktyvia išeivijos moterų veikla įvairiose pasaulio šalyse. Daugiau kaip dvidešimčiai iš trisdešimt penkių lietuvių bendruomenių vadovauja moterys.

V.Kamantas pakvietė kultūros ministrę kaip garbės viešnią dalyvauti atidarant vienuoliktąjį pasaulio lietuvių bendruomenės Seimą kitų metų liepos 7 dieną Vilniuje.

KETURIASDEŠIMTASIS “Dirvos” novelės konkursas

Skiriamos DVI PREMIJOS:
Pirmoji - 500 dolerių,
Antroji - 300 dolerių

**Iš A.A. SIMO KAŠELIONIO
palikimo, kurį tvarko “Korp! Neo-Lithuania”
Vyr. valdyba**

Tema: Autoriams suteikiama neribota teisė
patiems pasirinkti novelės temą
ir meninės išraiškos formas.
Paskutinė rankraščių įteikimo data - 2002 metų
lapkričio 1 d. (pagal pašto antspaudą).

Rankraščius siųsti šiuo adresu:
*Dirva, Novelės konkursas,
P.O. Box 19191
Cleveland, Ohio 44119-0191*

Konkurse kviečiame dalyvauti visus lietuvių
rašytojus, gyvenančius Lietuvoje, JAV ar bet
kurioje kitoje valstybėje.
Paruošimas: Konkursui siunčiami rankraščiai
būtinai privalo būti perrašyti rašomąja mašinėle
arba kompiuteriu ir pasirašyti slapyvardžiu. Tą
patį slapyvardį užrašykite ant pridedamo
užklijuoto vokelio, kuriame įdėta autoriaus
tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Tik
laimėjusių vokeliai bus atidaryti. Nepremijuoti
rankraščiai grąžinami tik autoriams prašant jų
nurodytu adresu.
Vertinimo komisija paprasta balsų dauguma
sprendžia ką premijuoti.

1935 m. gruodžio 28 d. Kaune, Valstybės Teatre, buvo Lietuvos tautininkų sąjungos apylinkių atstovų suvažiavimas. Dalyvavo per 500 atstovų ir daug svečių. Atsilankė ministrai, aukštų karininkų, valdininkų. In suvažiavimą buvo atvykęs ir Šaulių Sąjungos vadas pulk. Saladžius. *Suvažiavimą pradėjo LTS pirmininkas ministras pirmininkas Juozas Tūbelis*, in prezidiumą pakviėdamas vidaus reikalų ministrę gen. Čapliką, LTS Seinų apskr. pirm. Brazdžių, Kauno II apskr. pirmininką dir. Skaisgirį, Biržų apskr. pirm. Gelažių ir Panevėžio apskr. vald. narį agr. Gilvydį. Be to, buvo sudarytas sekretoriatas ir redakc. komisija.

LTS pirmininkas ministras pirmininkas ir finansų ministras J. Tūbelis pasakė kalbą apie mūsų vidaus gyvenimą, ypačiai plačiai paliesdamas ūkio ir finansų sritis. Pažymėjęs, kad žymiausias in- vykis žemės ūkio srityje Lietuvos gyvenime buvo žemės reforma, pabrėžė, kad ji jau beveik galutinai in- vykdyta; belieka baigti in- statymu numatytą atsilyginimą už nusavintas žemes. Ekonominėje politikoje kilo ir gali kilti naujų sunkumų, tačiau tatau neturi stotis darbui skersai kelio. *Visose srityse reikia dirbti pilnu ir kaip galima smarkesniu tempu.* Vyriausybė nuolat rėmė ir remia mūsų žemės ūkį, skirdama invairiausių premijų už naujus gražius laimėjimus jame ir tuo būdu skatindama ūkininkus tobuliau ir vaisingiau savo darbą dirbti. Vyriausybės pastangos ta linkme jau davė gerų rezultatų. Kalbėdamas apie suvalkiečius, ministras pirmininkas pastebėjo, kad *Suvalkų krašto ūkininkai yra labai konservatyvūs ir dažnai neprisitaiko šių dienų ūkininkavimo reikalavimams.* Suvalkų krašte neprigija linų ūkis ir pieno ūkis, kurie kitur duoda pajamų. Čia irgi glūdi neramumų priežastys. Vyriausybė visada kovojo su neramumais ir neramumų skleidėjais, tačiau ir visa *susipratusi visuomenė turi padėti tai kovai, - aiškinti naujus reiškinius žemės ūkyje, vyriausybės darbus ir kit.* Kalbėdamas apie finansų politiką, ministras pirmininkas pažymėjo, kad *lito pastovumo išlaikymas yra nuolatinis vyriausybės rūpestis*, nes ir kitų kraštų politika parodė, kad pinigų nuvertinimo keliu eiti yra rizikinga. *Kultūros srityje daug laimėta.* Prieš karą mokėsi tik apie 26,000, o dabar mokinių skaičius siekia 300,000. Vyriausybei tenka rūpintis mokyklų patalpomis, mokytojais, mokslo priemonėmis. Jaunimo auklėjimas turi eiti tokia linkme, kad jaunoji karta galėtų tinkamai tęsti darbą. *Tautos atstovybės reikalu vyriausybė yra susirūpinusi.* Bus pareng-

KĄ SVARSTĖ TAUTININKŲ SUVAŽIAVIMAS

tas naujas rinkimų in- statymas. Didelis darbas yra atliktas Lietuvoje ir dar daugiau darbų laukia ateity, tačiau visa ko priekyje mums turi rūpėti saugumo reikalai, kad kokia išorinė jėga nesunaikintų viso to, ką esame sukūrę. *Vyriausybė saugumo reikalais nuolat rūpinasi, tačiau tuo reikalu tenka rūpintis ir pačiai visuomenei.* Didelės reikšmės turi pradėtasai visuomenėje subruzdymas rinkti lėšas *Ginklų Fondui.*

Baigdamas savo ilgą kalbą, pertraukiamą suvažiavimo pritarimo plojimais, ministras pirmininkas pabrėžė tautinės talkos reikšmę, pažymėdamas, jog tos talkos avangarde turi eiti Tautininkų Sąjunga. Eilė organizacijų in tautinę talką jau in- stojo, in- stos ir visa eilė kitų. Ministerio pirmininko kalba buvo palydėta ilgomis ovacijomis

LTS generalinis sekretorius dr. Janavičius pranešė, apie sąjungos susitvarkymą ir darbus. Pažymėjo, kad sąjunga turi apie 11,000 narių, kurių tarpe 508 su aukštuoju mokslu, 1592 su aukštesniu. Daugiausia sąjungos narių yra ūkininkų. Tautininkai išplatino “Pažangos” bendruomenės akcijas ir už surinktus pinigus pastatė namus Kaune 600,000 litų vertės. Tautininkai in- sigijo namus ir Šiauliuose. Tautininkai platina ženklus, pagal kuriuos renkamos lėšos dovanai Respublikos Prezidentui A. Smetonai. Prezidento tėviškėje Užulėny nupirkta už tuos pinigus žemės plotas ir statomi jame trobesiai. Tas ūkis ir būsiąs Valst. Prezidentui sukaktuvių dovana.

Suvažiavimo prezidiumo delegacija nuvyko pasveikinti Valstybės Prezidento. Netrukus po to, atstovų ovacijomis sutiktas, **in suvažiavimą atvyko Valstybės Prezidentas Antanas Smetona** ir pasakė reikšmingą kalbą. Kalba buvo palydėta ovacijomis. Visi dalyviai sugiedojo tautos himną.

Suvažiavimas karštai pasveikino ministrę pirmininką Juozą Tūbelį jo ministeriavimo 10 m. sukaktuvių proga.

Reikšmingą kalbą suvažiavime pasakė **užsienių reikalų ministras St. Lozoraitis**, apžvelgęs tarptautinės politikos raidą, kiek ji liečia Lietuvos reikalus, plačiau sustodamas ties svarbesniais Lietuvos užsienio politikos klausimais. Paminėjo, kad Lietuvą tiesiogiai lietus Rytų pakto projektas, kuriame buvo numatyta tam tikromis sąlygomis dalyvaujančių jame valstybių savitarpio pagalba užpultajai valstybei, ir kuris sutiko Lenkijos ir Vokietijos pasipriešinimą. Ministras Lozoraitis plačiai palietė Itali-

jos-Etiopijos konfliktą, kiek jis turėjo intakos Europos saugumo ir taikos išlaikymo reikaluose. 1935 metais ne tik nepastūmėjo pirmyn didelės valstybių daugumos pageidaujamo nusiginklavimo, bet, priešingai, privertė visą eilę valstybių susirūpinti savo geresniu apsiginklavimu. Ministras Lozoraitis ypač plačiau sustojo ties Klaipėdą liečiančiais klausimais. Klaipėdos reikalai pas mus sekami su susirūpinimu. Atsimeiname mūsų vakarų kaimyno radijo ir spaudos propagandą, kuri buvo pavartota rinkimų in Klaipėdos seimelį metu. Tas kišimasis in Lietuvos reikalus Lietuvos klausimu nesiliauja ir dabar. Jau du mėnesiai, kaip veikia Klaipėdos seimelis ir mėnuo, kaip sudaryta direktorija, o akcija prieš Lietuvą nesulpninta. Lietuva ne kartą yra pareiškusi savo norą ir pabrėžusi savo interesą

siaukojimu atstatyti ilgų šimtmečių garbingų tradicijų valstybę; prieš ateinančias kartas, kurioms nelaisvė yra ir bus nesuprantama, fantastiška pasaka; prieš geros valios tautų bendruomenę, kurioje Lietuva dirba vienoje eilėje ir taip pat geriausiu savo nusimanymu, kaip kitos valstybės. Šitai naštai palengvinti reikalingas visos tautos darbas, susipratimas, vieningumas, pasiryžimas šalinti kiekvieną pavojų, kuris galėtų grėsti mūsų kraštui, kurio ramūs keliai saugojami taikos ir pasišventimo ženklu - senų kryžių, ir kurio ženklas Vytytis niekada nėra buvęs suteptas neteisyste nei pražūtingos nesantaikos veiksmis”, baigė užsienių reikalų ministras St. Lozoraitis ovacijomis palydėta savo kalbą.

Vidaus politikos klausimais kalbą pasakė **vidaus reikalų ministras gen. Čaplikas**.

Tautinės Olimpiados Vyriausiasis Globėjas Ekscelencija Respublikos Prezidentas Antanas Smetona vyksta Tautinės Olimpiados atidaryti. Lydi ministras pirmininkas Vl. Mironas, komiteto pirm. Augustauskas, kariuomenės štabo viršininkas gen. Černius, Kauno virš. plk. Sidoravičius, švietimo ministras prof. Tonkūnas, burmistras Merkys ir kt.

turėti gerus kaimyninius santykius su Vokietija. Tas noras ir tas interesas tebėra šiandien ir bus rytoj, juo labiau, kad teisės principų šviesoje tų santykių problema neturėtų atrodyti sunki. Toliau ministras pažymėjo, kad negalima sutikti su dabartinės Klaipėdos direktorijos žygiais ir valdininkų atleidimo ir skyrimo metodais. Lietuviai negali būti pastatyti tokion būtin, kaip jie buvo 1932-33 m.

“Visus mūsų veiksmus ir mintis turi inkvėpti ir vadovauti vyriausias jausmas - Lietuvos meilė ir pasišventimas jos garbei. Karta, kuri šiandien dirba valstybinį darbą, neša nemažą našta, o taip pat ir atsakomybę prieš tas kartas, kurių pa-

Piliečių sugyvenimas valstybėje tvarkomas papročiais ir in- statymais. Papročiai negali būti priešingi in- statymams. In- statymai visiems piliečiams turi būti taikomi vienodai. In- statymų nesilaiko tie, kurie asmens ar partinius reikalus stato aukščiau valstybinių. Atsiranda konspiratorių, kurie slaptuose savo narių susirinkimuose tariasi, kaip griauti esamą tvarką ir veikti prieš ją. Asmenys, veikia prieš in- statymus, leidžia invairių gandų, šmeižtų ir pramano nebūtų dalykų. 1920 - 1926 m. Lietuvoje buvo insigalėjusios savotiškos pažiūros. Valdžia priklausė išrinktam seimui, kurio narių tarpe buvo aiškių in- statymų negerbėjų ir jų

nesilaikančiųjų. Nuo 1926 m. gruodžio 17 d. prasidėjo nauja era. Valstybėje tapo pripažintas autoritetas, kuriam priklauso teisė spręsti, ir visi turi jo klausyti. “*Tokiu autoritetu naudojasi mūsų mylimas Tautos Vadas A. Smetona, ir jis vienas tegali spręsti sunkius valstybės reikalus, o mes privalome jo klausyti ir būti jam ištikimi.* Kas mano kitaip, mūsų tarpe jam vietos nėra”, pabrėžė gen. Čaplikas.

Ateityje partijos galės būti tik naujo draugijų ir organizacijų in- statymo ribose. Vidaus reikalų ministras iš- kėlė reikalą visiems kovoti su invairiausių gandų skleidėjais. Ypač gandų platinimas smerktinas valstybinėje tarnyboje esančių asmenų tarpe. Vals- tybinėje tarnyboje turi būti tik valstybiškai nusistačiusieji, kitiems vietos nėra. Baigdamas plojimais daug kartų pertraukiamą savo kalbą, min. gen. Čaplikas pabrėžė, kad *tautiškos organizacijos turi būti tas idealas, kurio turime siekti ir gerai, apgalvotai, ideologiškai auklėti save ir savo pavyzdžiu patraukti kitus.*

Po pertraukos buvo dr. K. Sruogos, dr. Gelažiaus ir kitų kalbėtojų pranešimai invairiais klausymais. Po pranešimų ir apylinkių atstovų iškeltų pageidavimų, suvažiavimas priėmė eilę nutarimų, kuriais pritaria vyriausybės vidaus ir užsienio politikai, vyriausybės priemonėms kovoti su ekonominiais sunkumais, vyriausybės priemonėms dėl valiutų išvežimo suvaržymo ir remia vyriausybės nusistatymą išlaikyti pastovų litą; karštai in- vertina vyriausybės rūpesčius stiprinant Lietuvos nepriklausomybės pagrindus, pritaria vyriausybės rūpesčiams stiprinti mūsų krašto gynimo ir saugumo pajėgas ir kviečia visus gyventojus paremti aukomis Ginklų Fondą; pritaria vyriausybės žygiams prieš nerimo kėlėjus krašte ir skatina vyriausybę sustiprinti prieš juos priemones; sveikina tautiškojo darbo talkos sudarymą ir nutaria ją stiprinti išplečiant in visas mūsų krašto darbo sritis; reikalauja, kad jaunoji karta be jokių kompromisų būtų auklėjama tautine ir valstybine linkme ir kad būtų pašalinta iš mokyklų visokių srovių bei partijų intaka.

Suvažiavimą uždarė visą laiką jam pirmininkavęs LTS pirmininkas ministras pirmininkas J. Tūbelis, palinkėjęs atstovams laimingų ir darbinių Naujų Metų. Suvažiavimas buvo transliuotas per radijo. Valst. Teatras suvažiavimo dieną buvo papuoštas tautinėmis vėliavomis.

(“Trimitas”, 1936 metų sausio 3 d. Nr. 1)

RENGINIŲ KALENDORIUS

RUGSĖJO 8 d., 11:30 v. ryto Šv. Jurgio parapijos gegužinė parapijos sodyboje.

RUGSĖJO 22 d., 5 v.v. Dievo Motinos parapijos svetainėje įvyks Clevelando ateitininkų susirinkimas ir vaišės.

RUGSĖJO 29 d., Lietuvių dienos metu Teatras “Žaltvykslė”: Žemaitės komedija “Trys mylimos” vyks Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Rengia JAV LB Clevelando Apylinkės valdyba.

SPALIO 19-20 dienomis dailininko Rimo Laniausko ir stiklo menininko Jono Degučio meno darbų paroda Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Šeštadienį 6:00 v.v. iki 9:00 (atidarymas 7:00 v.v.) ir sekmadienį 11:00 v.r. iki 2:30 v.p.p. Rengia Korp! Giedra.

LAPKRIČIO 9 d., šeštadienį, “Exultate” choro 20-mečio jubiliejinis koncertas ir banketas.

LAPKRIČIO 17 d., nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. - Šv. Jurgio parapijos rudens šventė.

LAPKRIČIO 23 d., šeštadienį, “Lietuvos Dailės Muziejaus Ansamblio Kanklės” koncertas. Rengia JAV LB Clevelando apylinkės valdyba.

2003 m.

VASARIO 16 d. Nepriklausomybės šventės minėjimas Dievo Motinos parapijos auditorijoje.

KOVO 15 d. Karaliaus Mindaugo minėjimas. Rengia JAV LB Clevelando apylinkės.

BALANDŽIO 27 d. Lietuvių Meno Ansamblio “Dainava” koncertas Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Rengia JAV LB Clevelando Apylinkės Valdyba.

• • • • •

NERINGOS SKAUČIŲ TUNTAS

Neringos skaučių tunto (Cleveland, OH) pirmoji šių veiklos metų sueiga įvyks pirmadienį, rugsėjo 16 d., 7 v.v. Dievo Motinos parapijos svetainėje. Mergaitės nuo 4 metų amžiaus kviečiamos įsijungti.

Vaiva Bučmytė, Tunto korespondentė

Amžinai užmigo mūsų skyriaus
ilgametė veikli narė

A. † A.
IZABELĖ OKSIENĖ

Drauge liūdėdami užuojautą reiškiamo
Jos giminėms ir artimiesiems.

*A.L. Tautinės Sąjungos
Los Angeles skyrius*

Amžinybėn iškeliavo

A. † A.
VLADAS TERVYDIS

Nuoširdžiai užjaučiu mano pusseserę,
Velionio žmoną VANDĄ TERVYDIENĘ,
dukras RŪTELĘ ir DANUTĘ, jų šeimas,
visus gimines ir liūdžiu drauge su Jumis.

Rūta Sakienė

Prasidėjo DIRVOS vakus

Visiems *Dirvos* prenumeratoriams bei skaitytojams buvo išsiusti loterijos bilietai su prašymu juos išplatinti. Loterijos tikslas yra padidinti kapitalą, kuris yra labai reikalingas DIRVOS leidybos kasdieninių išlaidų padengimui.

Dėkojame visiems, kurie jau atsiliepėte. Skatiname visus išbandyti laimę, gražinti šakneles ir pagal išgales pridėti auką. Visų, AUKĄ pridėjusių, sąrašas bus paskelbtas DIRVOJE.

Loterijos traukimas lapkričio 1-mą dieną.

“Vilties” draugijos valdyba, Dirvos leidėjai

SPORTAS

ATĖNŲ OLIMPINĖMS ŽAIDYNĖMS JAU RUOŠIAMASI

Edvardas Šulaitis

Iki olimpinų žaidynių Atėnų mieste Graikijoje dar du metai, tačiau joms pasirengimui tiek Atėnuose tiek Lietuvoje bei kitose valstybėse jau senokai vyksta.

Neseniai gavome knygelę, pavadintą “Programa Atėnai - 2004”. Tai Lietuvos sportininkų rengimosi ir dalyvavimo 28-je olimpiadoje programa. Čia yra plačiai aiškinama, kad rengiant šią programą buvo paskelbta dešimt mokslo publikacijų, daryti pranešimai šešiose mokslinėse-metodinėse konferencijose. Įvairiais programos turinio aspektais diskutuota su Lietuvos sporto mokymo įstaigų vadovais ir t.t. Atrodo, kad biurokratinis aparatas jau įjungtas visu tempu. Žinoma, jis reikalauja daug pinigų, kurių dabar Lietuvoje nedaug gali šiam reikalui nubirti, nors, kaip atrodo, dar labai blogai nėra.

Prieš kiek laiko Lietuvos tautinio olimpinio komiteto Vykdomasis komitetas patvirtino Lietuvos olimpinės rinktinės, kuri dalyvaus 28-je vasaros olimpiadoje Atėnuose, vadovybę. Lietuvos olimpinės

rinktinės vadovu paskirtas Kūno Kultūros ir sporto departamento generalinis direktorius ir olimpinio komiteto viceprezidentas Vytautas Nėnius. Vadovo pavaduotojai: Algirdas Raslanas, Evaldas Skyrius ir Kazys Steponavičius. Lietuvos Tautinio olimpinio komiteto atstovų Atėnų olimpinėse žaidynėse buvo patvirtintas Lietuvos garbės konsulas Graikijoje - Nikas Trech, o spaudos atstovu - Bronius Čekanauskas.

Vytautas Nėnius ir Lietuvos

tautinio olimpinio komiteto gen. sekretorius Vytautas Zubernis jau lankėsi būsimųjų olimpinų žaidynių sostinėje Atėnuose. Iš išvykos sugrįžęs V. Nėnius sakė: “Įspūdis dvejopas. Daug padaryta: yra naujas oro uostas, sumodernintas metro, nutiesta nemaža greitkelių. Bet dar nemažai reikės ir padaryti, įruošti sporto bazes”. Tačiau aiškinama, kad viskas bus suskubta atlikti laiku ir olimpiada bus pradėta kaip yra numatyta.

Clevelando “Žaibo” krepšinio komandos mergaitės su šypsenomis turnyro Detroite gegužės 4-5 d. metu. R. Čepulio nuotr.

“SPORTO MOKSLAS” - PRESTIŽINIS SPORTO ŽURNALAS LIETUVOJE

Nuo 1996 m. Lietuvoje yra leidžiamas prestižinis sporto žurnalas - “Sporto mokslas”. Tai Lietuvos sporto mokslo tarybos, Lietuvos olimpinės akademijos ir Vilniaus Pedagoginio universiteto leidinys, kurį redaguoja prof. dr. Povilas Karoblis. Jo autoriai daugumoje daktaro laipsnius turintys žmonės, dirbantys įvairiose aukštosiose mokyklose asmenys - profesoriai ar docentai.

Mus pasiekęs naujausias žurnalo šių metų antrasis numeris turi 80 puslapių. Jo tiražas gana mažas, tik 200 egzempliorių. Yra rašinių iš sporto istorijos. Vienas iš jų apima Lietuvos studentų spor-

tą, jo 80-mečiui paminėti. Kitame atžymima žydų sporto raida 1918-1940 metais Šiauliuose. Visi straipsniai turi santraukas anglų kalba.

Rašoma, kad paskutiniu metu pasirodė 24 leidiniai sportine tematika. Tai: “Lenktynių trasų vingiuose (leidinys Lietuvos automobilių sporto 70-mečiui atžymėti)”, “Panevėžio rankinio istorija”, Antano Bertašiaus paruošto “Lietuvos sporto žinyno” VI-sis tomas, apimantis 1965-1969-sius metus Vlado Garasto “Krepšinio trenerio užrašų” I-sis tomas, Kazilionio ir Šalkausko paruošta knyga apie olimpiadą Salt Lake City.

Taip pat paminėtini ir kiti leidiniai. Iš jų čia norėtusi išskirti knygą - monografiją apie Lietuvos ir “Žalgirio” vyrų krepšinio komandų trenerį Vytautą Bimbą ir Lietuvos kūno kultūros akademijos rektoriaus dr. Alberto Skurvydo parengtą leidinį - “Lietuvos kūno kultūros akademijos raidos strategija”. Taip pat minėtinas “Lietuvos olimpinės rinktinės sportininko dienynas”. Jį parengė dr. Povilas Karoblis, dr. Juozas Skernevičius, dr. Algirdas Raslanas, Kazys Steponavičius, Vytautas Briedis, dr. Antanas Stanislovaitis.

ĮVAIRIOS ŽINIOS

ABSURDO ĮSAKYMAI

Lietuvos liberalų sąjungos pirmininkas Eugenijus Gentvilas kreipėsi į Seimą, ministrų vadovus dėl kelių, jo nuomone, absurdiškų įstatymų ar įsakymų, tokių kaip, pavyzdžiui, reikalavimai šeimyninėse įmonėse iškabinti darbo grafikus ar receptus išrašyti tik mėlyna spalva.

ELTA primena, kad Liberalų sąjunga paskelbė akciją prieš absurdus, pakvietė gyventojus pasidalinti žiniomis apie įvairiausius biurokratinius “išradimus”, kartais prasilenkiiančius su sveiku protu ir logika.

Pagal žmonių signalus E. Gentvilas kreipėsi sveikatos apsaugos ministrą K. R. Dobrovolskį, prašydamas paaiškinti, kokių tikslų siekiama šių metų ministro įsakymu, nurodančiu medikams receptus išrašinėti tik mėlynu rašalu,

vaistinėms juoda ar kita spalva išrašytų receptų turi teisę nepriimti.

Liberalų sąjungos pirmininkas taip pat informavo teisingumo ministrą V. Markevičių apie LR Baudžiamojo proceso kodekso nuostatą, pagal kurią susipažįstant su baudžiamąja byla iš jos galima daryti išrašus ranka, tačiau negalima jos nusikopijuoti kopijavimo aparatu. “Mano nuomone, toks nepibrežtumas sudaro prielaidas baudžiamojo proceso vilkinimui bei žmogaus teisių pažeidinėjimui”, - teigė E.Gentvilas. Per porą akcijos mėnesių jis gavo kelias dešimtis Lietuvos gyventojų laiškų su konkrečiais absurdiškų ir nelogiškų įvairių įsakymų, sprendimų ir taisyklių pavyzdžiais, kurie bus pateikti juos išleidusioms valstybės institucijoms.

Dėl visų jų bus aiškinamasi su absurdus patyrusiais žmonė-

mis ir jų kaltininkais. “Ši akcija truks tol, kol matysime, kad žmonių gyvenimą apsunkina keisčiausi biurokratiniai draudimai”, - pažymėjo E.Gentvilas.

ŽIV/AIDS STATISTIKA

Lietuvos AIDS centre užregistruoti 682 žmogaus imunodeficito virusu (ŽIV) užsikrėtę asmenys. Iš jų 90 proc. sudaro vyrai. Didžioji dauguma - net 78 proc. užsikrėtusiųjų ŽIV yra intraveninių narkotikų vartotojai.

Pagal ŽIV infekcijos paplitimą pirmą vietą šalyje dabar užima Alytus. 42 proc. visų užsikrėtusiųjų sudaro Alytaus griežtojo režimo pataisos darbų kolonijos gyventojai.

Antroje vietoje liko Klaipėda (27 proc.) ir trečioje - Vilnius (16 proc.)

Iš visų, užsikrėtusiųjų ŽIV, 53 asmenims diagnozuotas AIDS. Lietuvoje nuo AIDS mirė 35 žmonės.

Su tokiais “rezultatais”, kaip informuoja ELTA, Lietuva pasitinka IV Europos AIDS konferencijos “Europos požiūris į ŽIV/AIDS ir susijusias problemas (akcentuojant Rytų Europos problemas): tyrimai, politika, prevencija ir priežiūra”, kuri mūsų šalyje vyks rugsėjo mėnesį.

KOLDŪNAI
MĖSOS, VARŠKĖS,
GRYBŲ, RŪKŠ.
KOPŪSTŲ, BULVIŲ

Skambinkite:
Jodi Apanavičius
Tel.: (440) 354-4029
arba (216) 481-4614
Susitarus pristatom į namus

Puošni lelija Clevelando Rockefeller parko šiltnamyje.
 G. Juškėno nuotr.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
 available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE

passports - visas - prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

“LEADERS IN LOW COST TRAVEL”

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
 Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
 Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.
 Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
 36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama.
 teikianti jaukią atmosferą rūdėsio valandoje.
 Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA

LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
 767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiądienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
 Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
 Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
 Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)